

TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 49 • nr. 7 • juli / augustus 2013 • €1,75 • www.sp.nl

BEZUINIGINGEN

KIEPER ALLES MAAR OVER DE SCHUTTING

VEELZIJDIG KAMERLID: ERIC SMALING

DIT KABINET IS EEN CRISIS

Arend van Dam

Het rapport 'De vrachtwagenchauffeur aan het woord' is verschenen. Op basis van de SP-enquête onder bijna 3000 vrachtwagenchauffeurs is een reeks voorstellen gedaan om een einde te maken aan misstanden als brievenbus-bv'tjes om een lager loon te betalen of het rommelen met opleidingscertificaten en vergunningen. SP-Europarlementariër Dennis de Jong heeft het eerste exemplaar van het rapport overhandigd aan Kallas, de Eurocommissaris van Transport, die belofde er werk van te maken.

 Het rapport is hier te vinden: sp.nl/9z9bqn

★ ROOD

jong in de SP

BEN JIJ EEN JONGE SP'ER, MAAR GEEN ROOD-LID? SLUIT JE NU GRATIS AAN EN STEUN DE MEEST ACTIEVE POLITIEKE JONGERENORGANISATIE VAN NEDERLAND!

LAAT JE ZIEN BIJ DE STUDENTENINTRODUCTIES!

Zomer komkommertijd? Niet voor ROOD! Na de zomer zullen zo'n vijftigduizend jongeren voor het eerst gaan studeren. Velen zullen deelnemen aan een introductieprogramma van de hogeschool of universiteit. Hét moment om te laten zien dat ROOD de leukste en actiefste politieke jongerenorganisatie van Nederland is. Wil jij je steentje bijdragen in deze tijd? Neem dan contact

op met een ROOD-groep bij jou in de buurt of met de SP-afdeling in jouw gemeente. Samen kun je een plan maken hoe de SP en ROOD van zich kunnen laten horen op de introductiemarkt. Voor tips & tricks kun je altijd terecht bij het ROOD-bestuur, via rood@sp.nl.

 rood.sp.nl

TRIBUNE IS EEN
UITGAVE VAN DE
SOCIALISTISCHE
PARTIJ (SP) EN
VERSCHIJNT
11 MAAL
PER JAAR

Redactie
Diederik Olders (h), Jola van Dijk
Rob Janssen, Daniël de Jongh

Vormgeving
Robert de Klerk
Mark Ofman
Gonnie Sluijs

Aan dit nummer werkten mee
Piet den Blanken, Bas de Meijer
Sander van Oorspronk, Bas Quaadvlieg
Karen Veldkamp

Cover
Marc Kolle

Illustraties
Arend van Dam, Marc Kolle
Wim Stevenhagen

De Tribune op Internet
www.sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement
€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
of € 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de
Tribune gratis.

SP algemeen
T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
www.sp.nl

Abonnementen- en ledenadministratie
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

De Tribune in gesproken vorm
Belangstellenden voor de Tribune op cd kunnen contact opnemen met de SP-administratie.

IN DIT NUMMER

Bezuinigingen

'Gif voor onze economie'

4

Interview

Nederland op z'n Smalingst

10

Decentralisatie

Zorgtaken bij de gemeenten
over de schutting

20

Ivania

Portret van een vrouw van de wereld

24

Steingrímur

'Trots op wat wij voor IJsland
hebben bereikt'

38

- 14 Thuiszorg: Strijdbaarheid noodzaak
- 18 BAM: Zwarte lijst vakbondsleden?
- 19 Uitgelicht: Bevrijdingsplein Egypte
- 30 Gelderland: Bouwsector omarmt SP-plan
- 34 Slot Schaesberg: Klok terug naar 1650
- 42 LinksVoor: Frank van den Heuvel treedt buiten gebaande paden
- 43 Paul Ulenbelt kijkt: Veerboot naar Holland
- 44 Turkije: 'Veel hangt af van houding Erdogan'

6, 7, 8, 9, 31, 32, 33 Nieuws 45 Prikbord 46, 47 Zomerpuzzel

48 Theo de buurtconciërge

COLUMN

Totale isolatie

Je hoeft de krant maar open te slaan om de spagaat te zien waarin dit kabinet terecht is gekomen. In één krant las ik de volgende berichten.

Pagina 4: mensen die in de bijstand belanden, krijgen de eerste vier weken helemaal niets. Ze zoeken het maar uit. Pagina 6: het kabinet wil de pensioenopbouw verlagen, onze kinderen bouwen fors lagere pensioenen op dan hun oudere collega's. Pagina 7: nieuwe armoede onder kinderen. Een op de negen kinderen moet het doen met één maaltijd per dag, of loopt 's winters op zomerschoenen.

In diezelfde krant lezen we een interview met Diederik Samsom, met als motto dat het geld weer moet rollen. Het is de wanhoopstaal die we kennen van premier Rutte. Loze woorden die de vertwijfeling blootleggen over de mislukte politiek die dit kabinet voert.

Dit kabinet dreigt te ontsporen omdat zijn crisispolitiek haaks staat op wat Nederland nodig heeft. In plaats van nog harder bezuinigen, moeten we juist gericht investeren. En in plaats van de lasten te verzwaren moeten we juist de koopkracht van mensen herstellen. Dat zegt inmiddels iedereen die een beetje verstand heeft van economie. Alleen Rutte en Samsom zien het niet: zij hebben zichzelf totaal geïsoleerd van de samenleving.

Het verzet onder de bevolking groeit met de dag. Wij zullen dat verzet helpen organiseren. Met vakbonden, patiëntenverenigingen, huurders en iedereen die gezamenlijk een vuist wil maken. Ons werk ligt deze zomer maanden niet stil. Een kabinet dat weerstand oproept, verdient het ook om dat van ons te krijgen.

Ik wens u een hele fijne zomer!

Emile Roemer
fractievoorzitter SP

‘DIT KABINET ÍS EEN CRISIS’

Nederland zucht onder de bezuinigingen. Tegelijkertijd raakt de economie steeds verder in het slop. Het kabinet komt meer en meer alleen te staan. Emile Roemer stroopt zijn mouwen op.

SOMS LIJKT DE BERICHTGEVING over de economische vooruitzichten op een spelletje poker: wie zet het hoogste in? In maart becijferde het Centraal planbureau (CPB) nog dat de Nederlandse economie dit jaar een half procent zou krimpen; vorige maand maakte datzelfde CPB bekend dat de krimp een vol procent zal zijn. Hetzelfde geldt voor de werkloosheid. Raamde het kabinet de werkloosheid voor 2013 eerder dit jaar op 520.000; het CPB gaat in de jongste berekeningen uit van 600.000 werklozen dit jaar, met een verdere groei tot 635.000 in 2014. En dan het aantal bedrijven dat failliet gaat. Honderden ondernemingen leggen er iedere

maand het loodje. Maar afgelopen mei werd een triest record gevestigd: bijna 800 bedrijven gingen binnen een maand failliet. In feite gaat het met de bezuinigingen van het kabinet al net zo. Begin dit jaar werd er nog van uitgegaan dat het om een extra bezuinigingspakket van 4,3 miljard euro zou gaan, welteverstaan bovenop de 16 miljard aan bezuinigingen die het kabinet-Rutte II al in het regeerakkoord had vastgelegd. Dat voornemen werd naar aanleiding van het gesloten Sociaal Akkoord tussen werknemers en werkgevers dit voorjaar ‘even’ in de ijskast gelegd. Nu blijkt dat de Nederlandse economie er nog slechter voor staat

dan verwacht en nu Eurocommissaris Rehn snoeihard roept dat ons land ‘harder moet bezuinigen en meer hervormen’, komt het extra te bezuinigen bedrag uit op een schrikbarende 6 miljard. Maar het kan altijd nóg sterker: volgens De Nederlandsche Bank zijn er volgend jaar bezuinigingen nodig tot 8 miljard.

Bijtend sarcasme

Pas in augustus komt er meer duidelijkheid over hoe het kabinet de bezuinigingen wil gaan invullen. Ondertussen brokkelt de steun voor het kabinet zienderogen af. Bernard Wientjes van werkgeversorganisatie VNO-NCW kraakte de bezuinigingsdrift van Rutte II al, evenals FNV-voorman Ton Heerts en Hans Biesheuvel van MKB-Nederland. Dat verbaast Emile Roemer maar weinig. ‘Ik heb vanaf het begin gezegd dat dit kabinet van VVD en PvdA een zinloze

Emile Roemer tussen FNV-voorzitter Ton Heerts en 50-plus voorman Henk Krol tijdens de thuiszorgdemonstratie op 8 juni.

voelt en zich bedrogen voelt? Zien ze dan daadwerkelijk niet dat het hypocriet is om mensen op te roepen hun geld uit geven, terwijl diezelfde mensen aan alle kanten worden gepakt: hogere huren, hogere zorgkosten, lagere pensioenen, vermindering van de koopkracht, forse afbraak van lokale voorzieningen en duurdere kinderopvang; kortom, rekening op rekening?

'Lef tonen, economie stimuleren'

Voor Roemer is het duidelijk: 'Het recept van nog harder bezuinigen dat Rutte I en II steeds gebruiken is geen medicijn maar juist gif voor onze economie. Dit kabinet bestrijdt geen crisis; dit kabinet verlengt en verdiept de crisis. Dit kabinet is een crisis. Het is tijd om te bouwen en te investeren en niet om toe te kijken hoe de crisis zich verdiept.' Roemers remedie derhalve: creëer banen, investeer in de economie en haal de bezuinigingen van tafel. Volgens de SP-voorman is het nu zaak dat 'de negatieve spiraal doorbroken wordt' door te investeren in de bouw en in de zorg en door ervoor te zorgen dat Nederlanders weer meer te besteden hebben. 'We moeten lef tonen en de economie stimuleren. Alleen dan zorg je voor meer economische groei en lagere tekorten van de overheid.'

Reikhalzend wordt uitgezien naar welke kaarten het kabinet in augustus uiteindelijk op tafel gaat leggen. Maar Emile Roemer gaat daar niet op zitten wachten. De SP-voorman kondigt in ieder geval aan de komende tijd veelvuldig in gesprek te gaan met de vakbeweging en andere organisaties 'om rondom de bezuinigingen de druk op het kabinet op te voeren'.

En zoals gezegd, die druk wordt steeds groter. Begin deze maand mislukte een poging van het kabinet om met het oog op de invulling van de bezuinigingen alvast een wit voetje te halen bij D66 en GroenLinks. Zodoende lijkt Eurommissaris Rehn de laatste bondgenoot van Rutte II. Als hij de enige is, dan heb je verdomd slechte kaarten. ●

tekst Rob Janssen
foto Sander van Oorspronk

COLUMN

Over moraliteit en realiteit

In de afgelopen decennia hebben we veel burgeroorlogen zien langskomen: Kroatië, Bosnië, Kosovo, Rwanda, Congo, Afghanistan, Irak, Libië, Egypte en nu Syrië. Dat maakt veel los, vanzelfsprekend daar, maar ook hier. Mensen voelen zich verbonden en leven mee. Ze willen iets doen. Meestal zijn er wel politici te vinden die die dadendrang willen honoreren en pleiten voor een – wat dan genoemd wordt – humanitaire interventie, meestal een eufemisme voor oorlog.

Wanneer een land, een groep van landen of de internationale gemeenschap als geheel zich wil bemoeien met binnenlandse of regionale conflicten zijn bescheidenheid, behoedzaamheid en terughoudendheid geboden, zeker als het gaat om het toepassen van geweld. Het gevaar dat het middel erger zal blijken dan de kwaal is steeds levensgroot aanwezig. De gang van zaken en de afloop in Afghanistan en Irak hebben dat nog weer eens aangetoond.

'Maar de kwaal is zo vreselijk', zullen velen zeggen. 'Hoe kunnen wij ons bescheiden, behoedzaam en terughoudend opstellen bij het zien van zo veel leed?' De vraag die hier aan de orde is, is echter niet alleen die van de moraliteit. Het is bovenal de vraag van de effectiviteit. Zij die die vraag niet stellen, en zich alleen beroepen op hun morele motieven, kunnen aan het eind van de rit weleens ontdekken dat zij in feite immoreel hebben gehandeld. En de mensen om wie het allemaal was begonnen, kunnen weleens veel slechter af zijn dan wanneer men wel bescheiden, behoedzaam en terughoudend was geweest. Moraliteit verwordt tot cynisme wanneer het eigen 'goede geweten' belangrijker wordt gevonden dan de realiteit van de medemens. 'Moralpolitik' zonder het filter van de 'Realpolitik' is levensgevaarlijk. Dat geldt ook voor Syrië, waar we noch steun willen geven aan Assad noch aan de oppositie. Daarom hebben de VS en de Europese Unie er goed aan gedaan een wapenembargo in te stellen en is het onverantwoord dat men daar nu de facto een eind aan heeft gemaakt.

Jan Marijnissen

exercitie is. Het gebrek aan steun voor deze regering wordt met de dag dramatischer; in de Kamer, onder de bevolking, bij de sociale partners en ook onder tal van vooraanstaande economen. Het feit dat de werkgevers het nu blijkbaar ook zat zijn, toont aan dat de roep om te stoppen met bezuinigingen zeer breed gedragen wordt. Steeds meer groeit het besef dat de kabinetsmaatregelen averechts werken op de koopkracht, op het economisch herstel en op het vertrouwen van de mensen.'

Wat dat laatste betreft: de oproepen van premier Rutte ('Koop maar een nieuwe auto'), respectievelijk PvdA'er Samsom ('Geld moet rollen') getuigen bijna van bijtend sarcasme in crisistijd. Roemer op 26 juni in het Kamerdebat over het nieuwe bezuinigingspakket: 'Ik vraag mij af of de heren niet zien dat de bevolking cynisch wordt van dit soort oproepen. Zien ze dan niet dat de bevolking zich opgelicht voelt, zich bestolen

> RUWAARD VAN PUTTEN ZIEKENHUIS: VOOROPGEZET FAILLISSEMENT

'Indrukwekkend', noemt SP-Tweede Kamerlid Renske Leijten de bijeenkomst met personeel van het Ruwaard van Putten Ziekenhuis 28 juni. Zo'n honderdvijftig boze personeelsleden en patiënten verzamelden zich die dag voor de ingang van het ziekenhuis om met Emile Roemer, Renske Leijten en Henk van Gerven over de dreigende ontmanteling van het ziekenhuis te spreken.

In opspraak

Het Ruwaard van Putten Ziekenhuis kwam vorig jaar in opspraak omdat de kwaliteit van de zorg onder de maat zou zijn. Leijten: 'Specialisten ruzieden en het management faalde. Patiënten bleven vervolgens weg, waardoor de inkomsten achterbleven.' Als eind 2012 de klinische cardiologie wordt gesloten en het ziekenhuis onder toezicht van de Inspectie voor de Gezondheidszorg komt gaat het helemaal mis. De schulden lopen snel op.

Oplossingen geblokkeerd

In plaats van de helpende hand uit te steken om dit voor de regio belangrijke ziekenhuis te behouden, blokkeren de Bank Nederlandse Gemeenten en de zorgverzekeraars CZ, Achmea en VGZ keer op keer oplossingen om te voorkomen dat het ziekenhuis failliet gaat. Leijten: 'Een faillissement is goedkoper, vooral omdat het personeel dan onmiddellijk ontslagen is en schulden afgewenteld kunnen worden op de samenleving en crediteuren.

Renske Leijten en Henk van Gerven (rechts) bij het Ruwaard van Puttenziekenhuis.

Bovendien kan het ziekenhuis dan worden uitgekleeft en kunnen omliggende ziekenhuizen de lucratieve activiteiten overnemen.'

'Geen veredelde huisartsenpost'

Drie omliggende ziekenhuizen hebben het failliete Ruwaard van Putten Ziekenhuis inmiddels overgenomen. Ze willen er een 'maandag tot en met vrijdag'-ziekenhuis van maken met alleen planbare zorg. Een spoedeisende hulp en acute verloskunde vinden zij daar niet bij passen. Leijten: 'Dan wordt het een veredelde huisartsenpost, terwijl dit ziekenhuis niet mag verdwijnen.

Het is onmisbaar voor het eiland Voorne-Putten omdat er veel zware industrie zit en het drukke verkeer het vasteland alleen via

brug of tunnel kan bereiken.' De verkeersproblemen die daar het gevolg van zijn werden tot hilariteit van het personeel geïllustreerd toen de nieuwe leiding hen toe kwam spreken: te laat vanwege de file.

Personeel en patiënten geslachttofferd

Het personeel en de patiënten zijn de dupe van het vooropgezette faillissement van het Ruwaard van Putten Ziekenhuis. 'Zij worden geslachttofferd', zegt Leijten, die met huilende personeelsleden sprak. 'Mensen zien het ziekenhuis door hun handen glippen. Maar ik zag ook dat het personeel strijdbaar is. Ze laten het er niet bij zitten. Ik roep iedereen daarom op om duidelijk te maken aan de Tweede Kamer dat dit ziekenhuis moet blijven, omdat het onmisbaar is voor de regio Voorne-Putten.'

> 'HERZIE BELASTINGVERDRAGEN'

Een voorstel van SP-Europarlementariër Dennis de Jong om belasting daar te heffen waar de activiteit verricht wordt, is gesteund door een speciale Europese commissie tegen georganiseerde misdaad en witwassen. De Jong: 'Nederland is wereldwijd de belangrijkste speler voor het doorsluizen van geld door grote bedrijven om zo belasting te ontwijken.'

'Minimaal 25 procent winstbelasting'

Om belastingontwijking op Europees niveau onmogelijk te maken, stelt De Jong voor de belastingverdragen tussen lidstaten onderling en met niet EU-lidstaten te herzien. 'We moeten bijvoorbeeld voorkomen dat ondernemingen door mismatches in de belastingwetgeving helemaal geen belasting betalen. Lidstaten zouden ook een voorheffing in moeten

voeren bij het doorsluizen van gelden naar belastingparadijzen, zodat bedrijven in totaal altijd minimaal 25 procent winstbelasting betalen. Bedrijven moeten bovendien gedwongen worden openheid te geven over de afgedragen belasting per land en de belastinggrondslag zou geharmoniseerd moeten worden. Tot slot kan met een minimumtarief van 25 procent vennootschapsbelasting de race naar het laagste belastingtarief worden gestopt.'

'Belastingmedewerkers niet wegbezuinigen'

Inmiddels pikken zelfs belastinginspecteurs het niet meer dat gewone burgers en het midden- en kleinbedrijf het volle pond betalen en multinationals nauwelijks of geen belasting betalen. De Jong steunt de actieweek van de Europese belasting-

inspecteurs voor rechtvaardige belastingheffing en tegen de extreme bezuinigingspolitiek dan ook van harte. De Jong: 'De afgelopen vier jaar zijn vijftigduizend belastingmedewerkers in de EU ontslagen, terwijl zij hard nodig zijn voor een effectieve aanpak van belastingontwijking en -ontduiking. De EU erkent dit, maar dringt bij Griekenland toch aan op verdere bezuinigingen bij de overheid, ook bij de belastingdienst. Zonder effectieve belastingheffing komen Griekenland en Portugal nooit uit de crisis.'

Zelf zien waar de belasting in Nederland ont-doken wordt? Meld je dan via sp.nl/9z8x02 aan voor de Tax Free Tour van de SP op zaterdag 24 augustus.

> 'EUROPEES NOODFONDS WORDT PLUNDERFONDS BANKEN'

De ministers van Financiën van de eurolanden hebben besloten dat het Europese noodfonds ESM ook direct banken mag steunen. Hierdoor wordt het fonds, waaraan Nederland ook 40 miljard bijdraagt, volgens SP-Tweede Kamerlid Arnold Merkies (foto) een plunderfonds voor het Europese bankwezen. Merkies vindt het onacceptabel dat de Nederlandse bevolking nu ook direct opdraait voor het redden van banken in andere eurolanden. 'Veel Europese banken hebben verborgen verliezen. De voortdurende economische malaise zorgt ervoor dat ze op steeds meer leningen moeten afschrijven. Tegelijkertijd moeten ze ook hun buffers versterken om

te zorgen dat ze in de toekomst minder snel failliet gaan.'

'Rekening banken naar bevolking'

Volgens Merkies bestaat het risico dat banken op grote schaal gebruik gaan maken van het fonds: 'Volgend jaar wordt getoetst of de banken voldoende kapitaal hebben en zal blijken dat vele dat niet hebben. Terwijl wij eisen dat banken financieel solide worden, zodat we ze niet meer hoeven te redden, kunnen ze straks doodleuk de rekening declareren bij de Nederlandse bevolking. De Kamer zal hier dan ook niet mee moeten instemmen.'

> 'JSF OF JOUW STUFI?'

foto: ROOD Zwolle

Het Zwolse mbo-college Deltion beschikt sinds dit voorjaar over een heuse F16. De straaljager is een geschenk van de Landmacht aan de opleiding Vliegtuigonderhoud. Studenten hebben er onlangs samen met ROOD Zwolle een spandoek aan opgehangen. Onder de leus 'Deltion spreekt zich uit voor stufi' is het spandoek volgezet met handtekeningen van studenten die voor toegankelijk onderwijs gaan. ROOD-voorzitter Lieke Smits: 'De regering van PvdA en VVD is van plan om de studiefinanciering af te schaffen. Dat betekent dat een afgestudeerde na de studie een schuld kan hebben van € 35.000. Een op de vijf mbo-studenten ziet door dat schuldenstelsel af van een vervolgopleiding, de toegankelijkheid van onderwijs komt dus in de verdrukking.'

'Onderwijs boven oorlogstuig'

Op onderwijs wordt bezuinigd, maar tegelijkertijd worden wel miljarden uitgege-

ven aan nieuwe straaljagers, de JSF's. Smits: 'Voor de prijs van één JSF kunnen 125.000 studenten een jaar studiefinanciering ontvangen. Ga je voor de JSF of voor Jouw StudieFinanciering? ROOD kiest onderwijs boven oorlogstuig. Iedereen moet zich maximaal kunnen ontplooiën. Daarom is studiefinanciering ooit ingevoerd.'

'Schuldenstelsel voorkomen'

Veel middelbare scholieren zijn al in actie gekomen voor de studiefinanciering en de ov-studentenkaart, nu sluiten meer en meer mbo-studenten zich bij de acties aan. Smits: 'Dat is nodig ook. Er is op dit moment geen steun in de Eerste Kamer voor het schuldenstelsel. De minister probeert GroenLinks en D66 over te halen, zodat er alsnog steun komt voor het schuldenstelsel. Door met meer actie de druk op te voeren kunnen we dat voorkomen.'

DE SP IN AMSTELVEEN is het zat dat er sociale huurwoningen gesloopt worden waarna de grond braak blijft liggen. SP'ers hebben woningzoekenden daarom een **symbolische sleutel** uitgereikt op de plek waar zij hadden kunnen wonen.

DE UTRECHTSE SP-FRACTIE doet een moreel beroep op de vertrekkend Commissaris van de Koning om af te zien van de 37.000 euro **wachtgeld** die hij krijgt totdat hij in oktober 65 wordt. De fractie noemt het een fout signaal naar de samenleving, zeker in deze tijden van crisis. Als gewone sterveling krijg je tenslotte ook geen cent als je vrijwillig je baan opzegt.

IN EEN UITGELEKTE BRIEF vraagt de Cypriotische president om herziening van de amper twee maanden oude Europese reddingsleningen, en mogelijk meer geld. SP-Tweede Kamerlid Arnold Merkies heeft direct opheldering gevraagd aan de minister van Financiën omdat hiermee de kans dat de redding van **Cyprus** mislukt en Nederland dus kan fluiten naar zijn geld, enorm vergroot is.

sp.nl/9z8x1z

OP INITIATIEF VAN SP-Tweede Kamerlid Arnold Merkies wordt het belastingverdrag met **Ethiopië** ter goedkeuring aan de Tweede Kamer voorgelegd, opdat meer recht kan worden gedaan aan de positie van Ethiopië als ontwikkelingsland.

sp.nl/9z8x1w

TWEET VAN TEUN VAN DE KEUKEN op 27 juni **#Regeringsbeleid**: Mensen ga geld uitgeven, mensen lever salaris in. Vrijwillig! Verder weten wij het ook niet. #visie

DE GRONINGSE SP houdt van een feestje, maar dan moet er wel rekening gehouden worden met omwonenden. Daarom heeft de SP **oordoppen** uitgedeeld aan omwonenden van twee overlastgevende evenementenlocaties. Ook is een discussienota met verbetervoorstellen ingediend in de gemeenteraad.

sp.nl/9z8ydb

> STRIJD GEVANGENISPERSONEEL GAAT DOOR

SP-Tweede Kamerlid Nine Kooiman heeft tijdens het debat over het masterplan van staatssecretaris Teeven voor het gevangeniswezen het gevangenispersoneel gecompimenteerd. 'Dankzij hun acties en protest is het dramatische afbraakplan van tafel en is Teeven met een nieuw plan gekomen. Maar een afgezwakt slecht plan is nog steeds een slecht plan.' De sluiting van 23 inrichtingen en het vertrek van 2600 goed opgeleide medewerkers is volgens Kooiman onbegrijpelijke kapitaalvernietiging. 'Teeven heeft niet nagedacht over de veiligheid binnen en buiten de inrichtingen en financieel gezien rammelt het plan nog steeds aan alle kanten.'

Meer dan 4.000 mensen uit het gevangeniswezen en de TBS-sector demonstreerden tegen het bezuinigingsplan van staatssecretaris Teeven.

Van Afbraakplan 2.0 naar Masterplan 3.0

Nadat Afbraakplan 1.0 van Teeven in de prullenbak was verdwenen, werd vervolgens Afbraakplan 2.0 in het parlement besproken. Kooiman heeft daarbij een alternatief plan ingediend. 'Wat mij betreft komt er nu eindelijk een écht Masterplan, versie 3.0. Daarin is geen plaats voor de nieuwbouw van een megabajes terwijl er

talloze goed draaiende gevangenissen gesloten worden. Ook moeten we stoppen met het visieloos bij elkaar plaatsen van meer personen in een cel. Zo houden we meer inrichtingen open en mensen aan het werk in regio's die het moeilijk hebben. Ook de tbs-klinieken Oldenkotte en Veldzicht moeten open blijven. Ik zie niet hoe Nederland veiliger wordt door het ontslaan

van al deze mensen, die zich dag in dag uit hebben ingezet voor de veiligheid. Ik voorspel een stijging van het aantal mensen dat terugvalt in de criminaliteit als we hen minder goed voorbereiden op een terugkeer in de samenleving. Om de bureaucratie terug te dringen en kosten te besparen kunnen we wel het hoofdkantoor halveren.'

> EFFE WENNEN

'Ook een burgemeester heeft wel eens een slechte dag en dat moest blijkbaar deze zijn. Sorry!' Die woorden mailde burgemeester Steenkamp van de gemeente West Maas en Waal aan Erik van der Eijk van het actiecomité Bepert Toegankelijk. Wat was er gebeurd? Het actiecomité, opgericht door inwoners van de gemeente, belangengroepen en de SP, heeft tijdens een raadsvergadering duizend handtekeningen aangeboden aan de burgemeester. Dit vanwege de Zandstraat in Beneden-Leeuwen, die voor mensen in een rolstoel een ware hindernisbaan is vanwege diepe goten, geparkeerde auto's en onhandig geplaatste bankjes, paaltjes en glasbakken en een overvloed aan drempels.

'Dat betaalt de belastingbetaler dan wel'

'Wat moet ik hiermee?', mopperde de burgemeester, toen hij de handtekeningen overhandigd kreeg. Waarop hij vervolgde: 'Ik doe ze wel in het archief, dat kost 60 euro per meter en dat betaalt de belastingbetaler dan wel.' Een weinig elegante opmerking natuurlijk, ware het niet dat een raadslid er even later nog een schepje bovenop deed. 'Waarom ben je niet naar een partij gegaan die in de gemeenteraad

vertegenwoordigd is, in plaats van naar de SP?', beet hij Erik van der Eijk toe. 'Ik ben naar de SP gegaan omdat dat de enige partij is die naar ons luistert', antwoordde deze geërgerd.

Sportief

Na die confrontatie deed Van der Eijk twee dingen. Hij werd lid van de SP en stuurde een mail aan de burgemeester waarin hij zijn ongenoegen over het gebeurde uitte. Burgemeester Steenkamp antwoordde met de genoemde woorden en nodigde het comité uit om toch eens te komen praten over mogelijke verbeteringen in de

Zandstraat. 'Kijk, dat is nou sportief en constructief van de burgemeester', vindt Willeke van Ooijen, voorzitter van de SP-afdeling West Maas en Waal. Zij heeft er vertrouwen in dat er uiteindelijk samen met de gemeente stappen vooruit gezet kunnen worden. Inmiddels is op initiatief van de SP het lokale Platform Gehandicapten opgericht. Over de aanvankelijk nogal botte ontvangst is Van Ooijen allang niet boos meer: 'Ach, we zijn pas een paar maanden een officiële SP-afdeling. Ik denk dat menigeen hier nog even moet wennen aan hoe wij werken.' Aangenaam kennis te maken: de SP West Maas en Waal.

> '500 VRACHTWAGENS IS TE VEEL'

foto Daan Brandenbaarg

De SP deelde oordopjes uit.

'Melk moet, maar daar hoeft ons dorp nog niet onveilig van te worden. Vijfhonderd vrachtwagens per dag is te veel', vindt de nieuwe SP-ledenwerkgroep in Bedum. Dagelijks rijden er 500 grote vrachtwagens door het Groningse dorp van en naar de melkfabriek van Domo. Om op ludieke wijze duidelijk te maken hoeveel overlast die vrachtwagens kunnen geven, zamelde de SP-werkgroep speelgoedauto's in bij scholen en in het winkelcentrum. Uiteindelijk zijn de vrachtwagens begin juni aan de verantwoordelijke gedeputeerde gepresenteerd.

Snelle oplossing

John Hazenberg van de SP-werkgroep in Bedum: 'Na de vertraging in het onderzoek naar de verkeersproblemen mag er niet ook nog vertraging ontstaan in de aanpak van het probleem. Zowel de provincie als

de gemeente zijn er inmiddels gelukkig van overtuigd dat het onveilig is in de kern van Bedum door het vele vrachtverkeer. Nu moeten de problemen snel opgelost worden, in overleg met de inwoners.' De oproep heeft effect gehad, want inmiddels is door Provinciale Staten ingestemd met een voorstel van de gedeputeerde voor een oostelijke rondweg. De SP stemde overigens tegen, omdat er niet gekeken is naar het voorstel van de inwoners voor een westelijke rondweg. Desondanks kijkt Hazenberg tevreden terug op de eerste actie van SP Bedum. 'Voor ons was het belangrijkste dat er in ieder geval iets zou gebeuren. Dat hebben we bereikt. En we hebben ook nog eens een hoop kinderen blij kunnen maken met de vrachtwagens, want na afloop hebben we ze aan de voedselbank gegeven.'

> 'EUROPESE ASIELCENTRA'

De Europese asielafspraken kraken volgens SP-Europarlementariër Dennis de Jong aan alle kanten. 'Onbedoeld krijgen de grenslanden door deze afspraken te maken met enorm veel asielverzoeken, die ze allemaal netjes zelf moeten behandelen. De asielcentra in onder meer Griekenland zijn daardoor overvol, wat leidt tot mensonterende situaties. Een land als Griekenland heeft daardoor ook geen enkele baat meer bij goede grenscontroles. Iedere grenscontrole kan immers nieuwe asielaanvragen opleveren, waardoor de druk op de asielopvang alleen maar verder toeneemt.'

'Werk aan de winkel'

Volgens De Jong moet deze situatie zo snel mogelijk aangepakt worden, alleen toont de Europese Commissie weinig initiatief. 'De verantwoordelijke Eurocommissaris maakte een volstrekt uitgebluste

indruk toen ik haar voorhield dat er werk aan de winkel is. Voorstellen zullen dus van de lidstaten moeten komen. Enkele maanden geleden heb ik staatssecretaris Teeven daarom voorstellen aangeboden. Die worden in de Tweede Kamer besproken en Teeven kan daarmee de discussie in Brussel op gang brengen.'

'Geen onnodige procedures'

Het belangrijkste voorstel van De Jong is de oprichting van Europese asielcentra. 'Ik wil Europese asielcentra dicht bij de buitengrenzen, zodat de EU-lidstaten er gezamenlijk voor gaan zorgen dat de asielverzoeken netjes worden behandeld. Asielverzoeken hoeven dan niet meer overgedragen te worden aan andere lidstaten, waardoor we veel kunnen besparen op onnodige procedures. Dat geld kan dan ten goede komen aan betere opvang en asielprocedures.'

DANKZIJ ACTIE van ROOD Rotterdam worden de problemen op de scholen van Zadkine nu eindelijk opgelost. Veel studenten deelden hun ervaringen en de uitkomst was schokkend. De scholengemeenschap heeft inmiddels aangegeven een stappenplan op te stellen waarin de meeste klachten uit het sfeerrapport van ROOD '**Zat van Zadkine**' worden opgelost.

sp.nl/9z9a8b

DE REKENKAMER gaat op verzoek van de Tweede Kamer onderzoeken hoeveel geld andere landen mislopen door **belastingontwijking** via Nederland. En vice versa: Nederland door belastingontwijking via andere belastingparadijzen. SP-Tweede Kamerlid Jasper van Dijk en GroenLinks-fractievoorzitter Bram van Ojik stelden dit voor nadat Oxfam Novib becijferde dat ontwikkelingslanden tenminste 460 miljoen euro mislopen door belastingontwijking via Nederland.

MEDE OP INITIATIEF van de SP heeft de gemeenteraad in Hilversum unaniem een motie aangenomen waardoor **chloortransporten** per spoor voortaan van het grondgebied van Hilversum geweerd worden.

SP-TWEEDE KAMERLID Paul Ulenbelt wijst het kabinetsplan om jongeren tot bijna hun tweeënveertigste te laten doorwerken resoluut af. Zeker in tijden van grote werkloosheid, tijden waarin ouderen al niet aan de slag komen, noemt Ulenbelt mensen verplichten om door te werken het domste wat je kunt doen. De **AOW-leeftijd** blijft wat de SP betreft in ieder geval tot 2020 gehandhaafd op 65 jaar.

DE LIMBURGSE SP-FRACTIE is fel gekant tegen de **sluiting van de 24-uurs verloskundige zorg** in Sittard-Geleen na de fusie van het Orbis-ziekenhuis met het Atrium-ziekenhuis in Heerlen. De aangekondigde sluiting is volgens de SP een onacceptabele verschraving van het zorgaanbod in de Westelijke Mijnstreek en zal leiden tot onnodig gevaarlijke situaties voor moeders en kinderen. Saillant detail: de hele raad van bestuur van Orbis behoort volgens Abvakabo FNV tot de top 50 van best verdienende bestuurders in de ouderenzorg.

TWEDE KAMERLID ERIC SMALING

‘IK WORD GEDREVEN DOOR NIEUWSGIERIGHEID’

Het kersverse SP-Tweede Kamerlid Eric Smaling is van vele markten thuis. Hij is hoogleraar Duurzame Landbouw maar draait ook voor vragen over islamitische en christelijke scholen of de inrichting van ons landschap zijn hand niet om. Vorig jaar bleek hij twee zussen te hebben, en een broer. Met hem schreef hij een boek: *De laatste boer*.

HIJ HEEFT NET het laatste nieuws over de nasleep van de examenroof op de islamitische scholengemeenschap Ibn Ghaldoun in Rotterdam gelezen. ‘Onderwijs zit ook in mijn takenpakket. Of die school dicht moet? Dat vraagt de pers aan mij. Ik krijg een microfoon onder mijn neus geduwd en moet meteen antwoord geven. Wat vindt de SP ervan? Ik word geacht alert te reageren. Dat is toch even wat anders dan de Eerste Kamer, waar je de ruimte krijgt voor bezinning. In de Tweede Kamer loop je voortdurend op eieren en leef je bij de waan van de dag. Als de camera op jou gericht is, zit je gelijk met de kloten voor het blok.’

Eric Smaling voelt zich bevoorrecht dat hij als vervanger van Manja Smits in de politieke arena mag optreden. ‘Als Tweede Kamerlid ga je helemaal los, je bent voor de volle honderd procent bezig met hoe volgens jou de maatschappij er uit moet zien. Je kunt al

je idealen in politiek verpakken en uitdragen. Daar geniet ik van. Als wetenschapper verrichtte ik diepgravende onderzoeken, als politicus moet ik snel conclusies trekken, adequaat reageren en mijn opvattingen afstemmen op die van de partij. Ik spreek namens de SP, dat zit voortdurend in mijn achterhoofd. Mij gaat het vooral om duidelijkheid; al te overhaast en radicaal een positie innemen lijkt mij ongewenst.’

› Moet Ibn Ghaldoun worden gesloten?

‘Laat ik het breder trekken. Wat er in Rotterdam kon gebeuren, is een betreurenswaardig incident. Voor mij mogen alle bijzondere scholen worden afgeschaft. Het onderwijs moet centraal worden aangestuurd. Dat maakt het hele systeem overzichtelijk en bevordert uiteindelijk de dynamiek in het onderwijs. Wat mij betreft blijft er wel ruimte voor levensbeschouwing. Dat mogen de scholen zelf invullen. Tachtig procent unifor-

miteit en twintig procent vrijheid. Christelijk, humanistisch, islamitisch: het moet allemaal kunnen, maar dan wel beperkt tot een vijfde van het hele pakket. Zo’n invulling van het onderwijsveld maakt het werken voor de inspectie ook gemakkelijker, dan hoeft deze niet alleen de slechte scholen te toetsen.’

› En de Steve Jobs-scholen?

‘Misschien ben ik daarin ouderwets, ik heb in het algemeen niet zoveel met al die vaak onnavolgbare vernieuwingen in het onderwijs. Mijn gevoel zegt dat het niet goed is voor de ontwikkeling van een kind om uitsluitend onderwijs te volgen via de iPad. De interactie tussen leerkracht en leerling is belangrijk, orale kennisoverdracht blijft voor mij essentieel in het onderwijs. Aan de andere kant kun je niet voorbijgaan aan de mogelijkheden van de nieuwe media. Het is de kunst om daarin een evenwicht te vinden.’

Niet lang na zijn toetreding tot de Tweede Kamer presenteerde Eric Smaling in Nieuws- poort zijn boek *De Laatste Boer*. Het eerste exemplaar overhandigde hij aan SP-leider Emile Roemer. Voordat het manuscript naar de uitgever ging, liet hij het lezen aan zijn partner, de veelvuldig bekroonde schrijver van kinder- en jeugdboeken Rindert Kromhout.

‘Wij zijn elkaars eindredacteur. Ik lees zijn teksten, hij die van mij en samen hebben we drie informatieve jeugdromans geschreven met het milieu als onderwerp. Mijn inbreng kwam uit mijn vakgebied. Het mestprobleem, de voedselproblematiek, de afvalverwerking: Rindert kan die onderwerpen in spannende verhalen verwerken. De ruwe versie van *De Laatste Boer* was volgens hem niet toegankelijk genoeg geschreven, ik hield de aandacht te weinig vast. Het mocht van hem best wat platter en boeiender, minder sfeer en meer cliffhangers.’

Niet alleen het koningspaar maakte een kennismakingstournee door Nederland, ook Eric Smaling bracht bezoeken aan alle provincies. Hij nam er wel meer tijd voor dan Willem-Alexander en Máxima. Met als gids Staten- en raadsleden van de SP en deskundigen verdiepte hij zich, een halve eeuw na de Eerste Nota Ruimtelijke Ordening, in regionale situaties om zo de stand van zaken in ons land te kunnen schetsen. Hij werd niet depressief van zijn bevindingen (‘Nederland is nog steeds een mooi land’), maar keerde evenmin vrolijk huiswaarts om zijn conclusies en aanbevelingen in *De Laatste Boer* te noteren. Krimp, leegstand, megastallen en dito kassen: Eric Smaling werd nog eens met de neus op de hem bekende feiten gedrukt, inventariseerde, legde dwarsverbanden en zocht naar ingrijpende verbeteringen.

› Hoe keren wij het tij?

‘Door onmiddellijk de regie weer bij het rijk te leggen en wettelijke kaders te stellen. Gemeenten mogen niet langer de volledige autonomie houden, want die gemeenten kunnen niet op tegen private partijen, tegen de projectontwikkelaars en andere investeerders die het juridisch veel beter voor

Eric Smaling (links) signeert zijn boek ‘De laatste Boer’.

ERIC SMALING (1957) is hoogleraar Duurzame Landbouw en werd in 2007 beëdigd als lid van de Eerste Kamer voor de SP. Nu, zes jaar later, heeft hij de overstap gemaakt naar de Tweede Kamer als vervanger van Manja Smits, die zich om gezondheidsredenen tijdelijk moet terugtrekken. Eric Smaling wordt op zijn beurt in de senaat vervangen door Arda Gerkens.

In juni verscheen bij uitgeverij Van Gennep zijn boek *De Laatste Boer: de onstuitbare run op de schaarse vierkante meters*. Hierin beschrijft hij de gevolgen van vijftig jaar ruimtelijke ordening in

Nederland. Samen met Floris Meslier en Jules Iding maakte Smaling een rondreis door Nederland, met speciale aandacht voor de grondpolitiek. Vijftig jaar na de Eerste Nota Ruimtelijke Ordening heeft ons land te maken met leegstaande kantoorgebouwen en winkels, lege bouwkvavels, krimpregio's, megastallen en superkassen en het verdwijnen van kleine boerenondernemingen.

Smaling: ‘We onderzoeken in dit boek welke problemen er spelen in onze ruimtelijke ordening en hoe het zo uit de hand heeft kunnen lopen met onze woning-, winkel- en kantorenvorraad. Daarnaast dragen we aan hoe het anders kan en moet.’

elkaar hebben en waar de gemeenten niet tegenop kunnen boksen. Nederland is een klein land met veel inwoners. Van wie zijn die vierkante meters grond en wat kosten ze? Wie gaat erover en wat doen we ermee? De SP pleit al jaren voor een andere grondpolitiek. Speculanten mogen niet langer vrij spel krijgen. Het is onze grond, de grond van alle Nederlanders. Daar gaat de overheid over, te beginnen in Den Haag. Er is al veel te veel grond van publieke in private handen overgegaan. En door die liberalisering kwam

de nadruk op het duurdere segment te liggen.’

› De gemeenten breken zich nu het hoofd over al die veel te dure en onverkoopbare grond in de boeken.

‘Met de Vinexwijken hebben de partijen elkaar gek gemaakt. De prijzen schoten omhoog, maar het viel wel binnen de wet. Dat is echt bespottelijk, zo kan het niet langer. Nu is het crisis, de woningbouw stokt en wie betalen de rekening? De gemeenten, de burgers dus.’

Tijdens zijn rondgang door Nederland en in alle gesprekken die hij voerde, merkte Eric Smaling dat gaandeweg de rit al zoets als een draagvlak ontstond voor zijn visie. ‘Ik heb me opgewonden over alle verkeerde keuzes uit het verleden, over de toestanden in de landbouw, het instabiele natuurbeleid, de krimp in de kleine kernen en tal van

‘De SP pleit al jaren voor een andere grondpolitiek. Speculanten mogen niet langer vrij spel krijgen’

andere negatieve resultaten van de marktwerking; maar ik vond het prachtig om te doen en mee te maken. Ik word gedreven door nieuwsgierigheid, ik kijk graag om me heen om het mooie van het lelijke te onderscheiden. Alle respons onderweg, het uitwisselen en delen van standpunten, de bereidheid om mee te denken, daar ben ik de mensen dankbaar voor, ik geniet ervan.'

› **Zijn er nog meer oplossingen dan de regie weer aan de overheid over te dragen?**

'Duurzaamheid. Duurzame woningbouw, duurzame landbouw. Duurzaamheid moet een kerntaak worden en de landbouw en natuur mogen niet langer met de ruggen tegen elkaar aan staan. Met vijftien procent minder dieren bereik je al de evenwichtsbemesting, een gesloten kringloop. De natuur kan namelijk die hoeveelheid mest wel aan. Er zijn eenvoudigweg veel te veel dieren en de landbouw worstelt met een verkeerd imago. Verder kunnen wij veel meer doen met ons industrieel erfgoed. Wat dat betreft heeft de SP natuurlijk zelf een schoolvoorbeeld gesteld, met het partijkantoor in Amersfoort. Dat was jarenlang een oerlelijk leegstaand bankgebouw en moet je kijken wat er, met ruime aandacht voor duurzaamheid, van is gemaakt. Zo

'Ik kijk graag om me heen om het mooie van het lelijke te onderscheiden'

moeten we op landelijke schaal met dit soort panden omgaan.'

› **Je schreef De Laatste Boer samen met Jules Iding en Floris Meslier de Jong. Floris is jouw halfbroer, die je pas een paar jaar geleden leerde kennen...**

'Dat is een wonderbaarlijke gebeurtenis. Rond de kerstdagen in 2010 ontving ik een anoniem briefje, waarin stond dat Eelke de Jong mijn biologische vader was. Ik viel van mijn stoel. Wie had dat geschreven? Het was ondertekend met "een hartstochtelijk schaker". Dat ben ik zelf ook, maar ik kon de herkomst niet traceren. Vervolgens sloeg ik aan het googelen en werd getroffen door de verbluffende gelijkheid tussen Eelke, die schrijver en journalist was, en mijzelf. Ik kwam uiteindelijk in contact met zijn andere kinderen: mijn broer en twee zussen. Onvoorstelbaar, ik ben opgegroeid als enig

kind en opeens had ik er een hele familie bij. Ik voelde me bij hen meteen op mijn plek. Mijn leven heeft er een extra dimensie bij gekregen, ik ben hier erg gelukkig mee. En dan trek ik ook nog eens met mijn broertje door het land om een boek te schrijven.'

› **Dus als je jou vraagt of kinderen het recht hebben om te weten wie hun biologische vader is...**

'Dan zeg ik dat dit inderdaad zo moet worden geregeld. Wanneer je het ze vertelt? Ik hoorde het toen ik 53 was en ben er als een kind zo blij mee. Rond het achttiende levensjaar, ik kan me voorstellen dat dat een goed moment is.' •

tekst Robin Bruinsma
foto's Sander van Oordronk

Eric Smaling bij zijn installatie als Tweede Kamerlid ter vervanging van Manja Smits.

‘VAN DE THUISZORG ZIJN ZE NOG LANG NIET AF’

Strijdbare thuiszorgmedewerkers laten niet met zich sullen. In Den Haag leggen ze landelijke politici het vuur na aan de schenen, in gemeentes als Rotterdam en Nijmegen komen ze op voor hun rechten. ‘We hebben afgesproken dat de SP niet meedenkt over afbraak, maar zich ertegen verzet.’

‘ZE WORDEN STEEDS MONDIGER’, lacht Ineke Palm tijdens de landelijke thuiszorgdemonstratie op 8 juni. Met instemming kijkt ze hoe een groep afgevaardigden van het comité Wij Zijn De Thuiszorg Rotterdam alle aanwezige politici langsgaat om verhaal te halen. Palm trekt al ruim anderhalf jaar met het actiecomité op en ziet de vrouwen groeien en strijdbaarder worden. ‘In die tijd heb ik nog meer respect gekregen voor de manier waarop zij hun zorgtaak uitvoeren. In de thuiszorg is men niet gewend actie te voeren. Ze komen elkaar vaak amper tegen in het werk en zijn daarom moeilijk te organiseren. Vroeger hadden ze nog weleens werkoverleg, of cursussen, maar dat is een tijdje geleden allemaal al wegbezuinigd. Nu deze Rotterdamse vrouwen elkaar eenmaal gevonden hebben, zijn ze hartstikke goed georganiseerd en laten ze zich niets meer op de mouw spelden door de politiek of hun werkgevers.’

‘De PvdA heeft het moeilijk’

Dat merken de politici ook, die in tentjes klaarzitten om de discussie aan te gaan met de aanwezigen. De vrouwen vertellen over de gevolgen voor de kwaliteit van de zorg in Rotterdam en vragen onomwonden of dit is wat de politiek wil. ‘Is het echt jullie bedoeling dat de thuiszorg zo wordt afgebroken?’ Het kabinet-Rutte wil nog steeds 40 procent van het budget van de huishoudelijke zorg schrappen. Gemeentes worden als het aan het kabinet ligt de komende jaren ook nog eens verantwoordelijk voor persoonlijke zorg en begeleiding, met 25 procent minder budget. Gemeentes moeten zo, met 2,4 miljard minder budget dan de landelijke overheid voorheen had, verantwoordelijk worden voor de basiszorg. Een onzalig plan, waarvoor de PvdA medeverantwoordelijk is. Die partij wordt daarom hard aangepakt door de Rotterdamse thuiszorgmedewerkers. Palm: ‘Je merkt wel dat de PvdA het

moeilijk heeft en geen harde uitspraken doet. Een PvdA-Kamerlid zei dat het niet de bedoeling was dat er nu al mensen ontslagen worden in verband met de komende bezuinigingen op de thuiszorg, omdat die met het zorgakkoord een jaar is uitgesteld. Maar ja, dan is het over een jaar dus wel hun bedoeling!’

‘Niet eens een praatje’

Wat het betekent als er straks 40 procent wordt bezuinigd op de thuiszorg, weten de cliënten en werknemers in Rotterdam al. Die gemeente heeft namelijk afgelopen jaar alvast flink bezuinigd. Palm: ‘Cliënten krijgen daardoor nu al 30 procent minder uren zorg dan ze nodig hebben en waar ze volgens hun indicatie recht op hebben. En men is van plan om in een jaar tijd iedereen opnieuw te indiceren, zodat er nog eens 30 procent vanaf gaat. Het is de bedoeling dat het gat dat daardoor ontstaat opgevuld wordt door

Ineke Palm (l) met een paar vrouwen van Wij zijn de Thuiszorg Rotterdam.

foto Diederik Olders

mensen met een uitkering, die vrijwilligerswerk moeten doen. De zorgaanbieders lopen alvast vooruit op die urenvermindering en hebben, zonder herindicatie en zonder overleg met de cliënten, sinds 22 april ineens een kwart minder uren zorg geleverd. De medewerkers van de thuiszorg mogen bijvoorbeeld niet meer de boodschappen doen, eten maken, de huisdieren verzorgen of de ramen lappen. Dat moet door mensen vanuit de sociale dienst gedaan worden, alleen zijn die er helemaal nog niet. Van de thuiszorgorganisaties mogen de huishoudelijk verzorgenden niet eens meer even een praatje maken met hun cliënten, alleen gedag zeggen bij binnenkomst en vertrek. Onmenselijk, en professioneel onverantwoord aangezien nog wel altijd van de thuiszorgmedewerkers verwacht wordt dat zij precies weten hoe het met hun cliënten gaat en problemen vroegtijdig signaleren.'

'Mensen verloren hun vertrouwde hulp'

Alsof al deze nieuwe eisen aan de huishoudelijk verzorgenden nog niet funest zijn voor de kwaliteit van de thuiszorg en de waardigheid van cliënten, is door de gemeente de band tussen veel verzorgenden en hun cliënten ook nog eens verbroken. Palm: 'Veel thuiszorgmedewerkers komen al tien of twintig jaar bij hun cliënten over de vloer. Ze zijn ontzettend loyaal. Dat is ook een van de redenen dat er in het verleden vrijwel nooit actie werd gevoerd in de thuiszorg. Het is echt een unicum dat er het afgelopen jaar vier keer gestaakt is in de thuiszorg in Rotterdam.

Deze vrouwen zijn bedreigd met ontslag of een flinke loonsverlaging, maar hun belangrijkste drijfveer om actie te blijven voeren is dat ze zich zorgen maken om de mensen waar ze voor zorgen. Normaal gesproken staken ze nooit, omdat ze hun cliënten niet in de steek willen laten. En je zag ook wel dat

ze, ondanks het stakingsverlof dat ze kregen van de vakbond, vaak voor of na de staking even extra langsgingen bij hun cliënten om te checken of alles nog goed ging. Ze zijn zo ontzettend trouw aan hun cliënten, maar de gemeente doorbreekt die band nu.' De gemeente heeft de aanbesteding namelijk zo georganiseerd dat voortaan in ieder stadsdeel nog maar één organisatie de thuiszorg mag verzorgen. Dat heeft geresulteerd in een enorme verschuiving van cliënten en werkers, waardoor veel mensen hun vertrouwde hulp verloren. Palm: 'We hebben als SP direct een meldlijn georganiseerd. Dat was maar goed ook, want de telefoon stond roodgloeiend. Het was een chaos; sommige mensen kregen wekenlang geen zorg. We hebben meteen in de eerste week de raad en de wethouder met de klachten geconfronteerd. Als de mensen niet snel de uren zorg krijgen waar ze recht op hebben, komt er een kort geding.'

Lilian Marijnissen (l) van Abvakabo FNV interviewt de Kamerleden op het podium; hier met SP-Kamerlid Renske Leijten.

Ook GroenLinks-Kamerlid Linda Voortman demonstreerde mee.

Gerard Joling sloot de manifestatie af met een optreden, en liet niet na zijn steun voor de acties uit te spreken.

Rechters versus wethouders

De rechter heeft zich al eerder moeten buigen over de aanbesteding van de Rotterdamse thuiszorg. De thuiszorgorganisaties probeerden namelijk handig gebruik te maken van de verschuivingen door de aanbesteding. Ze moesten elkaars personeel overnemen, maar wilden de medewerkers dwingen te solliciteren op hun oude baan en daarbij loon en uren in te leveren. Palm: 'De gemeente wilde 5 miljoen euro bezuinigen op de thuiszorg. Dat is gelukt, maar wel over de rug van de verzorgenden en hun cliënten. Het tarief is nu zo laag dat de medewerkers onmogelijk nog fatsoenlijk betaald kunnen worden. Gelukkig heeft de rechter de medewerkers gesteund. Aafje, een van de nieuwe zorgaanbieders, moet de werknemers overnemen met behoud van uren en salaris.'

In Nijmegen liepen thuiszorgmedewerkers tegen precies dezelfde tactiek aan van hun werkgevers bij de aanbesteding in die gemeente. Ook daar was de lokale SP betrokken bij het lokale actiecomité en werd de hulp van de rechter ingeroepen. Nijmeegse SP-gemeenteraadsleden Cor van Norel en Renske Helmer waren betrokken bij hun strijd voor eerlijke arbeidsvoorwaarden. Van Norel: 'De rechter kon de verzorgenden die door de aanbesteding van werkgever moesten wisselen uiteindelijk niet helpen, omdat de gemeente het niet strak genoeg geregeld had in de aanbesteding. Gelukkig heeft de wethouder uiteindelijk de regie genomen en zijn die werknemers met behoud van salaris en arbeidsvoorwaarden overgenomen door een van de winnaars van de aanbesteding. Voor de toekomst heeft de wethouder bovendien toegezegd niet meer Europees aan te zullen besteden. Daarmee besparen we onszelf een hoop problemen en wordt er eindelijk gebruik gemaakt van de wettelijke mogelijkheid om thuiszorg niet aan te besteden, die we te danken hebben aan voormalig SP-Tweede Kamerlid Agnes Kant.'

'Slechte werkgevers'

Hoeveel verschil het maakt als de wethouder opkomt voor de mensen van de thuiszorg, weten ze inmiddels in Nijmegen maar al te goed. Nadat de eerste groep medewerkers mede dankzij de wethouder correct werd overgenomen door een thuiszorgorganisatie, kwam later een tweede groep medewerkers in de kou te staan omdat de wethouder deze keer niet de regie wilde pakken. Helmer: 'Zij werkten voor een thuiszorgorganisatie die besloten had niet mee te doen aan de aanbesteding maar als onderaannemer door te gaan. Er leek dus geen probleem te zijn voor deze medewerkers,

totdat deze thuiszorgorganisatie besloot zichzelf op te heffen. Al snel bleek de directie het op een akkoordje gegoooid te hebben met de thuiszorgorganisatie waarmee ze samenwerkte. Er werd de medewerkers verteld dat ze bij deze organisatie aan de slag konden. Alleen gebeurde hier vervolgens precies hetzelfde als met de verzorgenden van de thuiszorgorganisaties die de aanbesteding verloren hadden. Ze moesten solliciteren en werden daarbij gedwongen salaris in te leveren en genoeg te nemen met een tijdelijk contract. Het leek er even op dat het samen met het lokale actiecomité gelukt was om de politieke druk zo hoog op te voeren dat ook zij goed terecht zouden komen. Helaas hield de wethouder deze keer geen voet bij stuk, omdat het volgens hem niets met de aanbesteding te maken had. Wel heeft hij ons toegezegd dat de gemeente in de toekomst rekening houdt met de wijze waarop zorgaanbieders met hun personeel omgaan. Hopelijk kunnen we daardoor de volgende keer dat de thuiszorg gegund wordt slechte werkgevers buiten de deur houden.'

'Wees er vroeg bij'

Terugkijkend op de perikelen rond de aanbestedingen in Rotterdam en Nijmegen komen Palm, Van Norel en Helmer alledrie tot de conclusie dat thuiszorg aanbesteden geen enkel voordeel oplevert. Palm: 'Het is gelukt om een bezuiniging te realiseren, dat is waar, maar wel over de rug van de cliënten en de verzorgenden. Terwijl er genoeg andere besparingsmogelijkheden zijn. De voorzitter van de raad van bestuur van zorgaanbieder Aafje behoort tot de topverdieners in de thuiszorg.' Een andere les is dat actievoeren echt werkt. In beide steden zijn de gevolgen van de aanbestedingen – voor in ieder geval een deel van het personeel – afgezwakt doordat de thuiszorgmedewerkers zichzelf organiseerden en voet bij stuk hielden. En in beide steden blijven de actiecomités en lokale SP de uitvoering van de thuiszorg nauwgezet volgen, en trekken ze iedere keer aan de bel als er door gemeente of thuiszorginstelling beknibbeld wordt op cliënten of medewerkers. Palm heeft daar nog wel wat tips voor: 'Wees er vroeg bij, want deze werknemers zijn niet gewend om actie te voeren dus moet je ze echt samen met de vakbond *organiseren*. Verzamel zoveel mogelijk contactgegevens, want thuiszorgmedewerkers zien elkaar amper. En houd elkaar als SP en actiecomité op de hoogte van alle ontwikkelingen, daardoor blijft iedereen betrokken. Het hart van thuiszorgmedewerkers ligt echt bij hun cliënten, dus als ze uiteindelijk samen in verzet komen zijn ze hartstikke strijdvaardig. Het is prach-

foto Maurits Gemmink

Annemiek Kamphuis en Lilian Marijnissen overleggen tijdens een actie tegen de ontslagen.

MASSA-ONTSLAG BIJ ACHTERHOEKSE THUISZORGORGANISATIE

De Achterhoekse thuiszorgorganisatie Sensire heeft afgelopen maand voor achthonderd thuiszorgmedewerkers ontslag aangevraagd en 300 medewerkers met een tijdelijk contract geen verlenging gegeven. Annemiek Kamphuis van de SP-afdeling Oude IJsselstreek: 'De reden voor het ontslag is de onduidelijke houding van gemeenten in de Achterhoek over de aanbesteding van de uitvoering van de thuiszorg voor 2014. Maar er is voldoende budget beschikbaar voor de thuiszorg voor 2014 en zeker genoeg werk. Het is nog niet eens zeker dat de bezuinigingen doorgaan! Afgelopen jaar heeft onze gemeente zelfs nog zes ton overgehouden op de uitvoering van de WMO. In plaats van dat geld alsnog uit te geven aan zorg, willen ze het

in de reservepot stoppen zodat ze het vervolgens naar believen aan iets anders uit kunnen geven. Uiteraard proberen we dit ook met acties tegen te houden.' Honderden medewerkers verzetten zich unaniem tegen het ontslag en blijven actievoeren, met steun van de Abvakabo en de samenwerkende SP-afdelingen uit de Achterhoek. Iedere mogelijkheid wordt aangegrepen om aandacht te vragen voor de voortdurende onzekerheid voor zowel cliënten als huishoudelijk verzorgenden. Zo kregen de wethouders van de acht betrokken gemeenten bij een regionaal overleg al ieder een brandbrief aangeboden door zo'n honderd thuiszorgmedewerkers en sympathisanten.

tig om te zien hoe deze vrouwen een raad van bestuur en politici toespreken, wat voor creatieve liedjes en pakkende leuzen ze verzinnen voor de demonstraties. Hier in Rotterdam hebben we inmiddels een krachtige groep, die heel goed voor zichzelf op kan komen en niet meer met zich laat sullen.'

Komend najaar

Tijdens de landelijke zorgactiebijeenkomst van 29 juni in Utrecht kwamen lokale thuiszorgactivisten bij elkaar om samen met SP-Tweede Kamerlid Renske Leijten te brainstormen over toekomstige zorgacties. Leijten: 'We hebben afgesproken dat we ons met ons allen blijven verzetten tegen de kaalslag in de zorg. Je kunt lokaal proberen mee te denken over hoe de bezuinigingen het best ingevuld kunnen worden. Maar we hebben afgesproken dat de SP niet meedenkt over afbraak, maar zich verzet tegen afbraak. Zelfs al zouden in alle gemeenten SP'ers als wethouder verantwoordelijk zijn voor de zorg, dan nog is met de beste

wil van de wereld 40 procent bezuinigen op de thuiszorg niet op een goede manier te doen.' De strijd tegen de bezuinigingen gaat dus door, en Leijten heeft goede hoop dat de Haagse politici uiteindelijk gehoor zullen geven aan de oproep van activisten zoals Palm en de vrouwen van Wij Zijn De Thuiszorg Rotterdam. 'Komend najaar wordt in de Tweede Kamer besloten over de bezuinigingen op de thuiszorg. De strijd tegen de afbraak zal tegen die tijd nog heviger zijn. We krijgen een hete zomer en een nog heterere herfst, want het is nog lang niet zeker dat deze bezuinigingen er uiteindelijk komen. In de Eerste Kamer heeft de regering geen automatische steun van een meerderheid, dus het wordt nog heel spannend. Een ding weet ik wel al zeker, van de thuiszorg zijn ze nog lang niet af!' ●

tekst Jola van Dijk
foto's Sander van Oorspronk (tenzij anders vermeld)

INTERNATIONALE ACTIE TEGEN ZWARTE LIJSTEN

Mensen ontslaan of niet aannemen omdat ze lid zijn van de vakbond? De grootste Engelse vakbond, Unite, voert actie in Nederland tegen het gebruik van zwarte lijsten, die elektriciën Frank Morris mogelijk zijn baan hebben gekost.

VAKBOND UNITE is met anderhalf miljoen leden de grootste vakbond in het Verenigd Koninkrijk en Ierland. De vakbond is onder meer actief in de bouwsector en de elektrotechnische industrie. Een kleine elektrotechnische onderaannemer, EIS, is in september 2012 van het grote spoortunnelproject Crossrail in Londen gehaald. Achtentwintig werknemers werden ontslagen, waaronder actief vakbonds lid en elektriciën Frank Morris.

Duizenden dossiers

Simon Cox werkt bij Unite. Zijn vakbond kwam in actie omdat ze het ontslag niet vertrouwden: 'We hebben in het Verenigd Koninkrijk namelijk een schandaal meegeemaakt dat tot een parlementaire enquête heeft geleid die nu nog loopt. In 2009 deed de *UK Information Commissioners Office* een inval bij het hoofdkwartier van *The Consulting Association (TCA)*. Daarbij werden 3200 dossiers gevonden over vakbondsleden en mensen die weleens veiligheidskwesaties hadden aangekaart. Die informatie werd gebruikt om deze mensen buiten de deur te houden. Zwarte lijsten dus. Dat mag niet.' Volgens Cox is ook het Nederlandse bouwbedrijf BAM hierbij betrokken: 'Een Britse dochteronderneming van BAM was lid van TCA en betaalde tussen 1996 en 2009 duizenden ponden lidmaatschapsgeld. De BAM-personeelsdirecteur die als belangrijkste contactpersoon voor BAM gold bij de TCA, was ook betrokken bij het ontslag van Frank Morris.'

Geweerd na melden misstand

Frank Morris bleek door de opdrachtgever BFK – een joint venture met BAM – eerder al van het constructie terrein geweerd te zijn, nadat hij erop had gewezen dat er veel meer medewerkers ondergronds werden gestuurd dan dat er in een noodgeval naar boven gehaald konden worden. Cox: 'Toen een volgend ernstig veiligheidsprobleem aan de orde werd gesteld, werd EIS van de opdracht gehaald. De directeur van EIS heeft een beëdigde verklaring ondertekend waarin hij beweert dat de genoemde personeelsdirecteur van BAM er op uit zou zijn geweest om zich van Frank Morris te ontdoen nadat hij

diens naam op de lijst van EIS-medewerkers had ontdekt.'

In een reactie stelt woordvoerder Arno Pronk van BAM dat een dochterbedrijf van BAM inderdaad deelnam aan TCA. Volgens Pronk werkt BAM niet met zwarte lijsten, en is het bedrijf van mening dat voor dergelijke praktijken geen plaats is in de (bouw)industrie. Pronk ontkent dat Morris' vakbondsactiviteiten of meldingen iets met het beëindigen van het contract te maken hebben.

Schending van mensenrechten

Op de vraag waarom een vakbond zoveel geld en moeite steekt in één ontslagen vakbonds lid, zegt Cox: 'Een van de manieren voor werkgevers om de vakbonden machteloos te maken is door intimidatie. Als je dat je werk kan kosten, denk je wel twee keer na voordat je actief vakbonds lid wordt, of arbeidsomstandigheden aan de kaak stelt. Iedereen moet weten: zwarte lijsten zijn niet acceptabel. Parlementariër Michael Meacher noemde het zelfs de grootste schending

Opblaasrat

Unite laat het er niet bij zitten en gaat voluit. Een tiental mensen reist Europa door om ervoor te zorgen dat de zwarte lijsten voor altijd verdwijnen. Met een grote opblaasrat ('rattig' betekent in het Engels verraden) gingen ze langs bij het hoofdkantoor van BAM in Bunnik, bij andere kantoren in onder andere Amsterdam, Den Haag en Rotterdam. Cox: 'Wij eisen dat Frank Morris weer aan het werk kan, net als de andere benadeelde werknemers. Ook moet BAM een verplichting aangaan om zwarte lijsten tegen te gaan. En niet onbelangrijk: wij willen dat BAM een overeenkomst tekent waarin vakbondsrechten worden gegarandeerd. Eigenlijk te gek dat dat nodig is.'

van de mensenrechten van werknemers in het Verenigd Koninkrijk sinds de Tweede Wereldoorlog. Mensen moeten weten dat we het echt niet pikken. Dat is ons bestaansrecht. Maar het is ook keihard nodig om te voorkomen dat de werkgevers ons machteloos maken.'

De SP steunt waar mogelijk de acties van Unite. De BAM-joint venture BFK zal bij de Britse parlementaire commissie onder ede gehoord worden.

tekst Diederik Olders
foto Bas de Meijer

FEEST DER DEMOCRATIE?

In de eerste dagen van juli 2013 vormt het Tahrirplein (Bevrijdingsplein) in Caïro, Egypte, voor de tweede keer in twee jaar tijd het decor van een machtswisseling, aangezet door massale volksprotesten. In 2011 werd president Mubarak uit de macht gezet, nu is het president Morsi. Het Egyptische leger speelt een belangrijke rol hierbij. Is dit een militaire coup om de macht van het leger te versterken ten koste van een democratisch gekozen president? Of is het een zegen dat een president die de macht naar zich toetrekt, niet is opgewassen tegen massale volksprotesten en dat de wil van de Egyptenaren het uiteindelijk wint? Wordt de fragiele Egyptische democratie hier sterker van, of juist zwakker? U mag het zeggen. Op het Tahrirplein wordt het in de eerste week van juli in elk geval nog gevierd als een bevrijding.

foto © Xinhua / eyevine / HH

OVER DE SCHUTTING

De decentralisatie-opgave van het kabinet komt neer op een keiharde bezuinigingsronde. Drie belangrijke zorgtaken worden bij de gemeenten over de schutting gegooid zonder dat daar genoeg geld tegenover staat. De gemeenten hebben noch de expertise noch de financiële middelen in huis om deze taken goed uit te voeren. Doordat gemeenten beleidsvrijheid hebben is er de kans dat in veel gemeenten het recht op zorg verandert in een gunst.

JEUGDZORG

De jeugdzorg wordt een verantwoordelijkheid van de gemeente. Op het bordje van de gemeente komen dan onder meer de provinciale jeugdzorg, de jeugdbescherming en -reclassering, de jeugd-ggz en de zorg voor licht verstandelijk gehandicapte jeugd.

PARTICIPATIEWET

De uitvoering van de Participatiewet wordt overgeheveld naar de lokale overheden, waarmee de Wet Werk en Bijstand, de Sociale Werkvoorziening en de Wajong grotendeels een gemeentelijke taak worden.

AWBZ

De Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten wordt onderdeel van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), waarvan de gemeente de uitvoerder is. De invulling van die zorg kan per gemeente sterk gaan verschillen.

DE GEMEENTEN

De gemeenten – vele zitten nu al in financieel zwaar weer – krijgen veel te weinig geld om al die nieuwe extra taken uit te voeren. Bovendien ontbreekt in de regel de kennis en expertise daarvoor in de gemeentehuizen. De regering wil dat gemeenten fuseren om de nieuwe opgaven het hoofd te kunnen bieden. Echter: lijnrecht daartegenover staat de regeringswens tot uitsluitend gemeentelijke herindelingen van onderop. Gevolg van dat alles: moeizame re-organisaties, (nog) meer bestuurlijke drukte en ongetwijfeld verdere bezuinigingen.

'RECHT OP ZORG VERDWIJNT'

OVER DE SCHUTTING

Om de zoveelste bezuinigingsronde door te voeren wil minister Plasterk van Binnenlandse Zaken cruciale zorgtaken bij de gemeenten over de schutting kieperen. 'Decentralisatie' heet dat dan. De lokale overheden zitten met de handen in het haar, want geld krijgen ze niet en de expertise hebben ze niet. De totale bezuiniging loopt op tot 4,5 miljard euro. Een ramp dreigt.

HET IS NIET EENS dat hij zo afkerig is van het woord decentralisatie. Sterker nog: de wens om jeugdzorgtaken dichterbij de burger te plaatsen omarmt SP-Tweede Kamerlid Ronald van Raak. Maar wat als het de uitvoerders, de gemeenten dus, ontbreekt aan geld en expertise om die taken uit te voeren? Wat komt er van terecht, als je weet dat tal van gemeenten nu al in financieel zwaar weer verkeren? Op dat alles lijkt minister Plasterk van Binnenlandse Zaken geen antwoord te hebben en zijn collega's Van Rijn (verantwoordelijk voor jeugdzorg) en Klijsma (Participatiewet) al evenmin. 'Het is gewoon één grote afschuifoperatie', zegt Ronald van Raak.

De nieuwste decentralisatie-opgave van het kabinet komt in grote lijnen neer op het volgende. Allereerst worden de gemeentes verantwoordelijk voor de jeugdzorg. Ten tweede wordt de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) in de toekomst gedeeltelijk onderdeel van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), waarvan de gemeente de uitvoerder is. Tot slot krijgen de lokale overheden ook de uitvoering van de Participatiewet op hun bord, waarmee de Wet Werk en Bijstand, de Sociale Werkvoorziening en de Wajong grotendeels gemeentelijke kost worden.

Op een grote hoop

Wat dat in de praktijk allemaal gaat beteke-

nen is nauwelijks te overzien. Want los van de vraag óf gemeenten überhaupt in staat zijn om al die taken op te pakken, heerst er grote onduidelijkheid over de vraag *hoe* ze dat moeten gaan doen. Neem de AWBZ. Als die straks voor een deel onder de Wmo gaat vallen, dan staat het de gemeenten op basis van de lokale beleidsvrijheid vrij om die zorg naar eigen inzicht in te vullen. Het gaat namelijk niet langer om voor zorg geormerkt geld. Van Raak: 'Feitelijk wordt het geld op een grote hoop gegooid. Gemeenten kunnen dat geld ook voor andere doelen gaan gebruiken.' Hoe zal bijvoorbeeld de gemeente Amsterdam dat gaan doen? En Venray? En dan te bedenken dat in de uitvoering van de Wmo nú al grote lokale verschillen te zien zijn.

Dan de jeugdzorg. Insiders wijzen erop dat 15 procent van het jeugdzorgbudget nu al is weggesneden; 9.000 banen staan al onder druk. Tegelijkertijd wordt op lokaal niveau vaak al flink bezuinigd op preventie, denk aan buurt- en jongerenwerk en buurthuizen. Jannie Visscher, SP-wethouder zorg en welzijn in Groningen: 'De decentralisatie gaat niet werken op de manier zoals het kabinet dat nu wil. Om te beginnen werd de inhoud van de regels veel te laat bekend. De gigantische bezuinigingen snijden een kwart van het budget in hele korte tijd weg. Dan praat je ook nog eens over bezuinigingen die de zorg voor mensen thuis – 40 procent op

het budget huishoudelijke zorg! – extra hard treffen', aldus Visscher.

Wetende dat het – mild uitgedrukt – nogal onwaarschijnlijk is dat alle zorgwethouders in Nederland binnen afzienbare tijd SP'ers zullen zijn, hou je je hart vast bij hoe de uitvoering van zorgtaken er in de toekomst her en der uit gaat zien. Een voorproefje daarvan kregen we wellicht onlangs te zien in Deventer, waar de gemeente vrijwilligers en werklozen wil inzetten voor de persoonlijke verzorging – de hulp bij het wassen en aankleden – van mensen. Onder druk van de publieke opinie en na fel optreden van de SP in Deventer, nuanceerde wethouder Margriet de Jager van de lokale partij Deventer Belang het plan vlug. Zodat ze kon blijven zitten...

Oplossing: herindeling

Voor wat betreft de Participatiewet springt in het oog dat de ondersteuning van jonggehandicapten (Wajong) naar de gemeenten overgeheveld wordt. Tot nu toe zit de expertise op dat vlak bij het UWV en ook hier kun je je afvragen in hoeverre de gemeenten toe- en uitgerust zijn om die taak op zich te nemen. Immers: het blijkt in de praktijk al moeilijk genoeg om mensen zónder arbeidsbeperking naar werk te begeleiden. En wat is de remedie van minister Plasterk als gemeenten door het pakket extra taken in de problemen komen? Hou je vast:

gemeentelijke herindeling. De minister is van mening dat gemeenten moeten gaan fuseren om financiële dan wel organisatorische knelpunten op te heffen. Ronald van Raak vindt dat 'verbazend': 'Hoe kan dat nou? Je wil de zorg dichtbij de burgers organiseren en dat doe je door grotere gemeentes te willen? Bizar! Bovendien: herindelingskosten juist geld, zo blijkt maar al te vaak. Het is mij totaal onduidelijk wat de visie van de minister hierop is. Of nee, ik weet het wel: de visie van Plasterk is tele-visie, want hij is vaak genoeg op tv met z'n herindelingsen en z'n super-provincies.'

Zorg wordt gunst

Voor Van Raak staat er iets heel duidelijk onder de streep van deze decentralisatieronde. 'Het recht op zorg verdwijnt. Zorg wordt een gunst. Zoals gezegd bepalen de gemeenten zelf hoe ze het geld uit het gemeentefonds besteden. Als je straks zorg nodig hebt, moet je naar de gemeente stappen en dan kan het zijn dat de betreffende ambtenaar nee moet verkopen, omdat er gewoonweg geen geld is.'

Alsof de onzekerheid over hoe het er allemaal uit zal komen te zien nog niet groot genoeg is; over ruim een half jaar zijn er gemeenteraadsverkiezingen en daarna zullen de gemeenteraden en -coalities er qua samenstelling anders uitzien. Ronald van Raak verwacht dat regeringspartijen PvdA en VVD lokaal afgestraft zullen worden voor hun landelijke decentralisatie-drift. 'Maar daarmee zullen de problemen niet opgelost zijn. Alle politieke partijen, wethouders, ambtenaren én zorgwerkers zullen zitten met de problemen die dit kabinet nu veroorzaakt. Vanuit diverse gemeenten is al protest te horen, ook van PvdA- en VVD-wethouders. Ik denk dat ook vanuit de gemeenteraden meer verzet zal komen. Want let wel:

het gaat niet om een partijbelang, maar om een nationaal belang. Uiteindelijk praten we niet over politiek, maar over fatsoen.' Van Raaks fractiegenoot Renske Leijten valt hem bij: 'Het is de hoogste tijd om deze plannen en bezuinigingen van tafel te vegen, want de gevolgen van dit afbraakbeleid zijn gigantisch.' Dat is ook een belangrijk signaal voor de SP-afdelingen die zich voorbereiden op de gemeenteraadsverkiezingen van maart volgend jaar. Leijten: 'Ik hoop dat zij

zich daarbij heel goed laten doordringen van de ernst van wat er gaande is.'

De partij bereidt zowel landelijk als lokaal verzet voor en is inmiddels druk doende met de ontwikkeling van alternatieven. ●

tekst Rob Janssen
illustratie Marc Kolle

De gevolgen

- Het **recht** op (jeugd)zorg **vervalt**; de gemeente beslist of en zo ja welke zorg of ondersteuning er nodig is.
- Iedere gemeente heeft verschillend (jeugd)zorgbeleid, hetgeen leidt tot **rechtsongelijkheid**.
- Een **zwaarder beroep** op mantelzorgers en op burens van mensen die begeleiding of ondersteuning nodig hebben.
- Kaalslag op het voorzieningenniveau; de toekomst van dagbestedingscentra of -groepen zal volledig afhankelijk van de gemeente zijn.

- **Onduidelijkheid** over welke mensen bevoegd zullen zijn om welke zorg, begeleiding en/of ondersteuning in huis en het gezin te verlenen. Loondump en ontslagen liggen op de loer.
- **De sociale werkplaatsen verdwijnen**. Van de 100.000 medewerkers blijven er in het meest gunstige scenario slechts 30.000 over.
- Talloze **wajongers** krijgen een enkelzijdig bijstand.

En verder te verwachten:

- Vermoedelijk komt het recht op inkomen, opleiding en begeleiding naar werk voor **mensen met een beperking** te vervallen.
- Voor **bijstandsgerechtigden** wordt het moeilijker bijstand te krijgen, streng regime wordt nog repressiever, mogelijkheden tot re-integratie komen te vervallen
- **Werklozen** worden meer dan nu via de constructie 'werken met behoud van uitkering' (dus onder het minimumloon) tewerkgesteld.

GLOBALISERING

IVANIA BROOKS VROUW VAN DE WERELD

In 2006 stierf in Managua Ivania Brooks, 33 jaar oud en moeder van vijf kinderen. Tijdens haar leven hebben in Nicaragua ingrijpende maatschappelijke veranderingen plaatsgevonden, die met veel geweld gepaard gingen. Fotojournalist Piet den Blanken leerde haar kennen in 1997, op straat, waar hij werkte aan een reportage over de gevolgen van armoede. Hij heeft de familie Brooks meermaals bezocht en gefotografeerd. Nicaragua is een van de vele landen waar de gevolgen van internationale economische crises en politieke keuzes duidelijk zichtbaar zijn in het alledaagse leven. Hij is Ivania en haar gezin al die jaren blijven volgen en ook na haar overlijden heeft hij contact gehouden met de kinderen.

Ivania woonde in een krottenwijk. Al op zestienjarige leeftijd kreeg zij haar eerste kind, Dorlan. In de jaren daarna kwamen er nog vier bij: Bielka, Pedro, Margina en Samantha. Haar leven stond in het teken van de voortdurende zoektocht naar mogelijkheden om

te kunnen overleven. Dat betekende een zeer karig bestaan waarin zuinigheid, soberheid en samen delen het leven van alledag tekenden.

De slechte economische situatie en de grote inkomensongelijkheid in Nicaragua, de verslechterende basisvoorzieningen, tekenden Ivania's leven. Het neoliberale beleid van bezuinigingen, voortschrijdende privatisering en marktwerking, vrijhandelsverdragen en de invoering van eigen bijdragen voor basisvoorzieningen maakte het er niet beter op. Ivania leed aan een progressieve variant van myopie. Zonder bril zag zij alleen maar vlekken. Ze had steeds zwaardere en duurdere brillen nodig, die ze niet zomaar kon betalen.

Om zichzelf en haar gezin te kunnen onderhouden, was Ivania voortdurend op zoek naar inkomstenbronnen. Ze probeerde het met een winkeltje, door met een naaimachine en textielafval beddespreien te maken,

en als laatste redmiddel met prostitutie. Ze was een mooie, sterke en levenslustige vrouw, die alles voor haar kinderen overhad.

De doodsoorzaak van Ivania is onbekend, mogelijk heeft ze aids opgelopen tijdens haar werk als prostituee. In haar laatste levensmaanden was ze ernstig ziek. 'Het ging allemaal zo vlug,' vertelde haar dochter Margina aan Den Blanken, 'een paar maanden maar. Ze was zo mooi, maar in een paar maanden tijd werd ze zo licht als een baby'tje.'

Voor een graf was geen geld. De familie regelde dat zij in het graf van de overleden man van haar oma kwam te liggen. De buurt zamelde geld in voor de plechtigheid. De kinderen bleven bij elkaar en wonen nog steeds in het eenkamerhuisje van Ivania. Sinds haar dood hebben zij zichzelf moeten redden. Dat is tot op zekere hoogte gelukt, met allerlei baantjes. Maar hun inkomen is zeer laag, hun bestaan zeer onzeker en allemaal hebben ze te maken met de bedreigingen van alledag in volksbuurten als waar zij wonen: drugs, prostitutie en geweld.

Het leven van Ivania, haar kinderen en haar burens en verdere familie is exemplarisch voor miljarden mensen. Op dit moment moet veertig procent van de wereldbevolking rondkomen met reële inkomens van minder dan twee US dollar per persoon per dag. Voor alle duidelijkheid, twee dollar met de koopkracht in New York. Effectief is dat in Managua ongeveer één tot anderhalve US dollar.

Neoliberaal beleid, gericht op liberalisering van de economie, is de afgelopen decennia wereldwijd doorgevoerd, deels zelfs opgelegd. Met als gevolg, naast enkele hoge economische groeicijfers, toenemende armoede en ongelijkheid, en verregaande aantastingen van natuur en milieu. ●

Over het leven van Ivania verschijnt op 20 september bij uitgeverij Papieren Tijger het boek *Mijn moeder was een echte strijder – Ivania Brooks 1973-2006*, een fotodocumentaire van Piet den Blanken, met tekst van dr. Lou Keune en ingeleid door Agnes Jongerius.

Een bijbehorende fototentoonstelling zal op wisselende locaties in het land te zien zijn. ●

Kijk voor meer informatie op
www.denblanken.com

'GELD OPPOTTEN TERWIJL DE ECONOMIE IN ELKAAR DONDERT IS NIET UIT TE LEGGEN'

Weet u het nog? Hoe de provincie Gelderland in een klap rijk werd door het verkopen van de aandelen van Nuon? De SP Gelderland wil dat een deel van de miljardenopbrengst wordt ingezet om sociale huurwoningen te bouwen en de Gelderse economie vlot te trekken. Woningcorporaties en werkgeversorganisatie Bouwend Nederland zijn enthousiast.

'BOUWEND NEDERLAND regio Oost wil u verzoe- ken om het initiatief van de SP te ondersteu- nen en € 200 miljoen vrij te maken voor de woningmarkt.' Met deze woorden roept de werkgeversorganisatie van de bouwsector alle Gelderse Statenleden in een brief op tot steun aan het SP-plan 'Gelderland bouwt mee'.

Eric van Kaathoven, SP-fractievoorzitter in de Provinciale Staten van Gelderland: 'Wij vinden het niet uit te leggen dat de pro- vincie Gelderland door de verkoop van de Nuon-aandelen op miljarden zit, terwijl de Gelderse bouwsector steeds verder in elkaar dondert en de werkloosheid en woningnood toenemen. Je moet dat geld niet oppotten, maar investeren in de samenleving.'

'Ambitieuw maar realistisch'

De bouw van sociale huurwoningen ligt stil, woningcorporaties kunnen door het kabi-

netsbeleid en de crisis niet meer investeren. Van Kaathoven: 'Wij stellen voor om 200 miljoen van de Nuon-miljarden te gebruiken voor investeringen in de bouw van sociale huurwoningen. Daarmee kunnen tienduizend gezinnen die anders jarenlang op de wachtlijst staan een woning krijgen. Zeker net zoveel bouwvakkers kun- nen weer aan de slag en we voorkomen dat er een groot tekort aan woningen ontstaat. Door de bouw te stimuleren, helpen we de economie weer op gang. Via belastingen en besparingen komt een groot deel van de 200 miljoen uiteindelijk weer bij onze over- heid terecht. Het is een ambitieus, maar vooral ook realistisch plan.' Gelderland bouwt mee wordt van harte gesteund door woningcorporaties en de bouwsector. Zo schreef Bouwend Nederland regio Oost aan de Gelderse Statenleden: 'De stagnatie op de woningmarkt heeft er toe

geleid dat de bouwsector in Oost Nederland inmiddels met 30 procent is gekrompen, met alle negatieve gevolgen van dien voor de werkgelegenheid. Het plan van de SP Gelderland kan ervoor zorgen dat de wo- ningmarkt in Gelderland een impuls krijgt.' Bij de presentatie van het plan in de Staten wees Van Kaathoven erop dat in de bouw dagelijks 7 bedrijven failliet gaan en 125 mensen hun baan verliezen. Van Kaathoven: 'Het SP-plan maakt met een investering van 200 miljoen van de Nuon-miljarden een investering van 1,5 miljard in sociale woningbouw los.'

'Samen nadenken over hoe het anders kan'

De eerste stap om te komen tot een stimu- leringsfonds voor de woningbouw is inmid- dels gezet. De Gelderse coalitiepartijen zeggen 200 tot 400 miljoen van de Nuon- gelden te willen investeren in de Gelderse economie. Van Kaathoven: 'Het is goed dat voor andere partijen, waaronder de PvdA- fractie, het investeren van de Nuon-gelden nu bespreekbaar is. We willen het plan deze zomer uitwerken tot een gezamenlijk initia- tiefvoorstel.' Hij is daarvoor bereid water bij de wijn te doen. 'Woningcorporaties stellen bijvoorbeeld voor om het geld ook voor het verduurzamen van bestaande woningen te gebruiken en de PvdA wil ook de bouw van duurdere woningen stimuleren. Het uitein- delijke plan zal niet 100 procent zijn zoals wij het bedacht hebben, maar dat vind ik niet erg als het daardoor brede steun krijgt en voor een groot deel gerealiseerd wordt. Het basisplan is ook tot stand gekomen met suggesties van de Gelderse SP-afdelingen, woningcorporaties en mensen uit de bouw. Juist door samen na te denken hoe het anders kan, is het een haalbaar plan dat bij wijze van spreken morgen al de Gelderse economie op gang kan helpen.' •

tekst Jola van Dijk

illustraties stills uit filmpje van Chris Karthaus

> ROZE ZATERDAG

De SP heeft op de drukbezochte informatiemarkt tijdens de Roze Zaterdag in Utrecht actie gevoerd voor een ruimhartig toelatings- en opvangbeleid voor LHBT-vluchtelingen (LHBT staat voor lesbisch, homoseksueel, biseksueel en transgender). Samen met Utrechtse en landelijke SP-ers ging SP-Europarlementarier Dennis de Jong met bezoekers het gesprek aan over een nieuwe Europese richtlijn met grote verbeteringen voor homo's, lesbiennes, biseksuelen en transgenders. De Jong (foto): 'Zo moeten lidstaten hun personeel bijvoorbeeld voortaan trainen om goed te kunnen omgaan met de gevoeligheden die horen bij een vlucht vanwege seksuele geaardheid. Het is logisch dat je je geaardheid niet aan de grote klok gaat hangen bij een eerste gesprek met een wildvreemde, als je er in je eigen land misschien wel de doodstraf voor kunt krijgen.'

Intimidatie in asielzoekerscentra

De actievoerders willen dat de nieuwe richtlijn goed wordt omgezet in Nederlandse wetgeving. Niet alleen de procedure, maar ook de opvang van LHBT-vluchtelingen

foto: Bart Uitenboogaart

gen moet beter. Uit onderzoek van COC Nederland onder asielzoekers in Nederland blijkt dat LHBT-vluchtelingen vaak te maken hebben met geweld en intimidatie door medeasielzoekers. SP-Tweede Kamerlid Sharon Gesthuizen: 'Dat is onacceptabel. Mensen moeten zich veilig kunnen voelen in een asielzoekerscentrum, zij hebben vaak al trauma's genoeg. Hier moeten we altijd goed op blijven letten en snel actie op ondernemen.'

> VVD-MINISTER VOELT ZICH THUIS IN SP-PAND

foto: Carlo ter Ellen

Henk Kamp (foto), VVD-minister van Economische Zaken, voelt zich opvallend goed thuis in het Hengelose SP-pand. 'Erg leuk om even terug te zijn. Alle herinneringen komen boven', vertelt Kamp tijdens een bezoek samen met SP-leider Emile Roemer aan de Cronjéstraat 12 in Hengelo. Van zijn geboorte tot zijn zeventiende groeide Kamp er op. Toen de familie Kamp verhuisde, betrok het SP-gezin van Jean Rouwet de woning. De Rouwets wonen er nog steeds en inmiddels is het pand al

meer dan veertig jaar het Hengelose SP-pand. Kamp: 'Dat wist ik natuurlijk, dus heb ik me bij Jean Rouwet gemeld en aan Emile Roemer gevraagd of hij het leuk vond om mee te gaan. Dat vond hij zeker.' Bij de verhuizing in Hengelo, veertig jaar geleden, kruisten de wegen van Kamp en SP'ers elkaar overigens niet voor het eerst. Kamp had al bij Jan Marijnissen in de klas gezeten, op de kostschool van de Paters Carmelieten in Oldenzaal.

DE ZUINIGE GELDERSE SP-fractie betaalt over 2012 ruim **23.000 euro fractiesubsidie** terug aan de provincie. Daarmee komt het totaal aan terugbetaalde overschotten sinds 2007 op ongeveer 200.000 euro. Op initiatief van de SP-fractie zijn bovendien de regels voor de besteding van de subsidie aangescherpt.

DE UTRECHTSE SP-FRACTIE heeft een appel gedaan op oud-burgemeester Brouwer om de 310 procent winst die ze denkt te gaan maken op haar woning, terug te geven aan woningcorporatie Mitros. In 2000 kocht zij het pand voor € 444.704 na een **schimmige deal**, die de SP destijds aan de kaak stelde. Nu is de vraagprijs € 1,825 miljoen. De huizenprijzen zijn in de tussentijd gemiddeld met slechts 38 gestegen.

sp.nl/9z8ygn

HET IS SP-EUROPARLEMENTARIËR Dennis de Jong gelukt om de **volkswoede** over het grootverdienende EU-ambtenarenapparaat op de politieke agenda te krijgen. De Jong organiseerde afgelopen maand een bijeenkomst over het onderwerp en presenteerde daar een hervormingsplan voor de arbeidsvoorwaarden van EU-ambtenaren.

sp.nl/9z8wxh

SP-TWEDE KAMERLID Henk van Gerven is door Natuurmonumenten uitgeroepen tot **groenste politicus** van het jaar 2013. Volgens Natuurmonumenten heeft Van Gerven de prijs gewonnen vanwege zijn volhoudende inzet voor natuurbescherming in Nederland. Zo verzette hij zich tegen de gedwongen verkoop van natuurgebieden, pleitte hij tegen het verdwijnen van natuur door de Blankenburgertunnel en protesteerde hij tegen de natuurbezuinigingen van voormalig staatssecretaris Bleker.

IN DE TRIBUNE van juli/augustus 2012 stond onder de kop 'Wij hadden geen idee' een interview met de Eindhovense SP'er **Jan Wuijts**. Hij leed aan asbestkanker en vertelde hoe hij jarenlang met asbest werkte zonder ingelicht te zijn over de gevaren ervan. Op 29 juni overleed Jan op 74-jarige leeftijd. De Tribune-redactie wenst zijn vrouw Elske en familie sterkte met het verlies.

> BEHOUD SPITSTREIN HOORN KERSENBOOGERD

Begin juni heeft de SP met een aantal leden twee dagen bij het Hoornse NS-station Kersenboogerd handtekeningen ingezameld (foto) tegen het voornemen van de Nederlandse Spoorwegen om vanaf 15 december de spitsstrein niet meer te laten stoppen op Hoorn Kersenboogerd. Luciën Greefkes van de SP-afdeling Hoorn: 'Mensen tekenden massaal. We hebben zelfs handtekeningenbriefjes bij moeten drukken. Binnen de kortste keren hadden we zo'n 550 handtekeningen binnen. Er waren ook reizigers die een stapeltje handtekeningenbriefjes mee de trein in namen; binnen vijf minuten tekende de hele coupé.'

'Wethouder wil reizigers niet vertegenwoordigen'

Zo snel als de handtekeningen gezet werden, zo moeilijk bleek het vervolgens te aan te bieden. Greefkes: 'We hadden de handtekeningen mee willen geven aan de CDA-wethouder Verkeer en Vervoer, naar zijn periodieke overleg met de NS en ProRail, maar hij wilde ze niet in ontvangst nemen. Helaas bleek de wethouder niet van zins om de reizigers uit Hoorn te vertegenwoordigen, omdat niet de gemeente erover beslist, maar de NS. En dat terwijl bereikbaarheid een prioriteit van het college is! De treinen die op station Kersenboogerd stoppen zitten nu al veel te vol. En dan willen ze vanwege werkzaam-

foto: Johan van Tilburg

heden elders aan het spoor ook nog eens tijdens de spits twee treinen per uur schrappen.'

Aanhouder wint

Uiteindelijk hebben de Hoornse SP'ers de handtekeningen begin juli daarom zelf maar aan de NS overhandigd. Wat bleek: de NS wilde best meedenken met de reizigers die in Hoorn Kersenboogerd

opstappen. Greefkes: 'Een van de vier spitsstreinen die geschrapt zouden worden blijft in ieder geval behouden. De NS heeft ook toegezegd de behoefte aan meer zitplaatsen te zullen onderzoeken. En ze gaan onderzoeken of de rijsnelheid tussen Hoogkarspel en Kersenboogerd verhoogd kan worden. Als dat zo is, zouden ook de andere drie spitsstreinen op termijn weer terug kunnen komen.'

> DERTIGSTE TRIBUNELOOP

Voor de dertigste keer is op 19 juni in Oss de Tribuneloop gehouden. Inderdaad, vernoemd naar het SP-blad. Ooit voor het eerst gehouden ter gelegenheid van tien jaar SP in Oss, en nu rennen elk jaar meer dan 150 mannen en vrouwen de 5 of 10 kilometer door Oss. Het startschot van deze jubileumloop is gegeven door Emile Roemer (foto). Hij reikte ook de prijzen uit, in het SP-pand. Tijdens dit historische stukje Osse sportcultuur kon Roemer een andere Oss' cultureel thema niet laten liggen; hij schaarde zich bij de critici van de geplande sluiting van het vermaarde Museum Jan Cunen. Het Osse college, waar de SP sinds de vorige verkiezingen geen deel meer van uitmaakt, wil erop bezuinigen. De SP voert actie met te-koopborden en een manifestatie met sprekers als schrijver Jan Mulder en hoogleraar pedagogiek Micha de Winter. Die race is nog niet gelopen.

foto: Paul Peters

> 1 OP DE 9 KINDEREN GROEIT OP IN ARMOEDE

foto Lisa de Leeuw

Gemeenten moeten volgens Kinderombudsman Marc Dullaert meer doen voor kinderen die opgroeien in armoede. 'Een op de negen kinderen in Nederland groeit op in armoede. We moeten voorkomen dat dit een stempel drukt op de rest van hun leven.' Dullaert vindt Pekela een lichtend voorbeeld. Daar werkt de gemeente nauw samen met onder andere kerken, scholen en particuliere organisaties om armoede onder kinderen te bestrijden.

'Niet op je handen blijven zitten'

SP'er Hennie Hemmes is wethouder Sociale Zaken in Pekela. 'Dat er zoveel kinderen in armoede opgroeien is iets om ons diep voor te schamen,' zegt hij in een reactie op de pluim van de Kinderombudsman. 'Die schaamte moeten we nu omzetten in daden. Natuurlijk ben ik er trots

op dat onze aanpak lof krijgt, maar het is schokkend dat hoe wij het doen eerder uitzondering is dan regel. Armoede onder kinderen is ontoelaatbaar, dan kun je niet op je handen blijven zitten.'

'Boven de armoedegrens trekken'

Nederland is een van de rijkste landen, maar toch is er armoede. ROOD voerde daarom in verschillende steden actie. Door aan een touwtje te trekken, konden mensen een kind boven de armoedegrens trekken (foto). ROOD-voorzitter Lieke Smits: 'Steeds meer mensen worden werkloos, daar worden ook kinderen de dupe van. Die kinderen komen in de verdrukking. Daarom is het schandelijk dat tegelijkertijd de sociale zekerheid wordt uitgehold.'

> STRAATVEGER HARRY

De Haagse SP heeft zowel in de gemeenteraad als in de Tweede Kamer opheldering gevraagd over de straatveger Harry (niet de man op de foto). Nadat hij drie jaar geleden zijn baan bij de gemeente als straatveger verloor, wordt Harry nu door diezelfde gemeente verplicht om voor honderden euro's minder per maand hetzelfde werk te doen, anders verliest hij zijn bijstandsuitkering.

'Gemeente vernietigt werkgelegenheid'

Bart van Kent, gemeenteraadslid voor de SP in Den Haag, roept het stadsbestuur op om werk te maken van echte banen en te stoppen met het invullen van banen door bijstandsgerechtigden verplicht te werk te stellen. 'Dit heeft niets met werkervaring opdoen of re-integratie te maken, dit is pure verdringing van arbeidsplaatsen en misbruik maken van mensen die zijn

foto Shirley de Jong / flickr

aangewezen op een bijstandsuitkering. Zeker nu de werkloosheid alleen maar oploopt en er fors meer werklozen dan vacatures zijn, is deze maatregel te belachelijk voor woorden. Wij roepen het college dan ook op om zo snel mogelijk te stoppen met het vernietigen van werkgelegenheid. Bij echt werk hoort een eerlijk loon.'

NA JAREN VOLHOUDEN is het de SP Amsterdam gelukt een einde te maken aan de **directeurenrousel** waardoor directeuren van gemeentelijke diensten na vijf jaar verplicht een andere werkplek krijgen. Een goede topambtenaar moet volgens de SP niet weg bij zijn dienst, en een slechte ambtenaar moet je niet belonen met een nieuwe functie.

MET HET AANNEMEN van een motie van SP-senator Arjan Vliegthart heeft de Eerste Kamer minister Plasterk opgeroepen om met een herziene visie op de inrichting van het openbaar bestuur te komen. Een meerderheid van de Senaat vindt de onderbouwing van Plasterk voor grotere gemeenten en provincies onvoldoende. Zonder nadere analyse wil de Senaat nog geen concrete wetsvoorstellen tot **bestuurlijke hervorming** op nationaal, provinciaal en lokaal niveau behandelen.

DE SP IN DEN BOSCH noemt de perikelen die de bouw van een nieuw theater omgeven **'een echte soap'** en heeft daarom zepjes uitgedeeld tijdens een raadsvergadering.

DE ISLA-RAFFINADERIJ is al jarenlang verantwoordelijk voor ernstige **milieuvuiling op Curaçao**. Omdat het eiland de milieunormen zou moeten handhaven, maar de raffinaderij feitelijk de baas speelt, vragen burgers en politici Nederland om hulp. Als de regering van Curaçao daar om vraagt, zal de Nederlandse regering die ondersteuning ook daadwerkelijk moeten geven. Een motie met die opdracht van SP-senator Nanneke Quik is namelijk met een grote meerderheid in de Eerste Kamer aangenomen.

sp.nl/9z9a15

DOOR EEN INITIATIEF van SP-Tweede Kamerlid Henk van Gerven kan eindelijk ingegrepen worden tegen het doorfokken van gezelschaps- en hobbydieren. Door het eindeloos doorfokken van rasdieren hebben bijvoorbeeld honden onnodig vaak last van erfelijke gebreken als epilepsie, kortademigheid en kapotte heupen. Dierrechtenorganisaties noemen het voorstel een belangrijke stap voor het terugdringen van **dierenleed**.

Projectleider Aryan Klein (links) op de toekomstige bouwplaats.

SLOT SCHAESBERG **GROOTS PROJECT VOOR** **DOENERS EN DROMERS**

Het Limburgse landgoed Slot Schaesberg wordt in de oude luister hersteld. Waar nu nog een ruïne ligt, verrijst de komende jaren een kasteel. Tijdens de bouw kunnen bezoekers aanschouwen hoe alles reilt en zeilt in een bouwplaats die, als het aan projectleider Klein ligt, een nationaal kenniscentrum voor oude ambachten wordt.

In de werkplaats van het projectbureau wordt al voorbereidend werk gedaan.

ER IS VEEL VERBEELDINGSKRACHT voor nodig om je voor te stellen dat op de brokstukken van wat ooit een imposant kasteel met hoeve was, een compleet nieuw slot wordt gebouwd. En dat nog wel met de technieken uit de zeventiende eeuw. Aryan Klein heeft geen seconde getwijfeld. Hij is een pionier met een visie, iemand voor wie het woord *onmogelijk* niet bestaat.

Landgoed Slot Schaesberg in Landgraaf is een project waarbij iedere bestuurder de vingers zou moeten aflikken. Ga maar na: het versterkt de toeristische infrastructuur, er vindt diepgravend archeologisch en ander wetenschappelijk onderzoek plaats. Oude ambachten blazen vakopleidingen nieuw leven in. Langdurig werklozen uit met name de bouw kunnen hun vakmanschap en

‘Iedereen mag ons op de vingers komen kijken’

vaardigheden overbrengen aan leerlingen. Vrijwilligers vinden er een zinvolle invulling en aan het einde van de rit, over pakweg een kwart eeuw, heeft de voormalige Mijnstreek er een attractie van formaat bij.

Gemeente-ambtenaar Jo Nievalstein begon vijf jaar geleden voor het eerst serieus na te denken over een eventuele herbouw van kasteel en boerderij. Zijn ambities vielen in vruchtbare bodem. Landgraaf, de provincie en het samenwerkingsverband Parkstad Limburg stelden een startsubsidie van twee

miljoen beschikbaar. In Aryan Klein vond het gemeentebestuur de ideale projectleider. Klein werkte jarenlang in diverse functies op de Bataviawerf in Lelystad, waar met middelen en materiaal uit die tijd het gelijknamige VOC-schip werd gereconstrueerd. ‘De overeenkomsten liggen voor het oprapen. Vaklieden, vrijwilligers en leerlingen bouwden de Batavia op authentieke wijze en ze mochten door het publiek op de vingers worden gekeken. Zo willen wij het in Landgraaf ook aanpakken. Uiteindelijk moeten wij ons zelf kunnen bedruipen’, zegt

Expositieruimte in het projectbureau met foto's van hoe het slot er ooit uit zag.

Aryan Klein. Hij is in Engeland opgeleid tot jachtbouwer en in Lelystad opgeklommen naar de positie van hoofd bouw.

Was hij destijds in de polder al actief op het snijvlak van ambacht, educatie en erfgoed, ook nu, tussen de Limburgse heuvels, voelt Klein zich een voorloper. Iemand die met al zijn kennis en ervaring in staat is de kar te trekken. Hij krijgt ambtelijke ondersteuning van Jo Nievelstein en heeft inmiddels met zijn gezin zijn intrek genomen in een voormalig schooltje, dat als gevolg van de krimp leeg kwam te staan. De familie Klein woont antikraak boven, in de lokalen beneden is het projectbureau, compleet met werkplaats en expositieruimte. 'Wij zoeken een breed draagvlak, daarom komen er straks als het veilig is ook geen hekken om de bouwplaatsen heen te staan. Iedereen mag zien wat er gebeurt. Mijn ervaring is dat mensen het heerlijk vinden om eens uit die technologie-bubbel te stappen, eeuwen terug in de tijd.'

Voor Aryan Klein is het proces, de route naar voltooiing, minstens zo belangrijk als het eindresultaat. Hij weet zich gesteund door de plaatselijke en regionale politiek en in het bijzonder door verantwoordelijk wethouder Harry Erkens van Gezamenlijke Burger Belangen. Erkens liet al meerdere malen onomwonden weten in de ambities te gelo-

ven. Hij wijst op een vergelijkbaar initiatief bij het Franse Treigny, waar een nieuwe Middeleeuwse burcht wordt gebouwd. 'Wat daar kan, moet hier ook lukken. Onze aanpak zal niet veel verschillen van die in Frankrijk.' Voor Erkens vormen het herstellen van een belangrijk monument, de stevige impulsen voor de economie en de samenwerking met onderwijsinstellingen de fundamenten onder de hele onderneming. 'Ik reken op termijn op jaarlijks tussen de 150.000 en 180.000 bezoekers.'

Het landgoed en de kasteelruïne (de kasteelhoeve is van de aardbodem verdwenen, maar zal ook opnieuw steen voor steen worden opgetrokken) liggen op loopafstand van de Kakert, de voormalige mijnwerkerskolonie waar Klein nu nog domicilie houdt. 'Hier begint het straks allemaal. Wij gaan eerst de brug naar de hoeve herbouwen. Dat wordt de pilot. Wat we daarvan opsteken, van mogelijke bouwtechnische problemen en procedures, nemen we mee in de rest van het traject.'

De werkzaamheden zijn al begonnen, met het opschonen van het terrein, het consolideren en veilig maken van de kasteelrestanten en het blootleggen van oude muren. Deze zomer komt er een afrastering om het

tientallen hectaren grote gebied. Die wordt geplaatst door medewerkers van autofabrikant Nedcar in Born. Zij zijn tijdelijk ontslagen in afwachting van een doorstart in 2014 en hebben een terugkeergarantie op zak.

Binnen vier jaar moet een deel van de financiering rond zijn. Een nog op te richten stichting zal fondsen werven, ook buiten de landsgrenzen. Daarna moet het project zelfvoorzienend zijn. Los van subsidiestromen, dus met een onafhankelijke exploitatie. De bezoekers die straks een kaartje kopen, kunnen met eigen ogen aanschouwen hoe alles reilt en zeilt op de bouwplaats die, als het aan Klein ligt, een nationaal kenniscentrum voor oude ambachten wordt.

Niet alleen zullen het kasteel en de hoeve een tweede leven krijgen, er komt nog veel meer op het landgoed, zoals een nieuw informatiecentrum en een beheerderswoning voor Klein en zijn gezin. Verder voorzien de plannen in de aanleg van een heemtuin met vergeten groenten op een eilandje, herstel van de oorspronkelijke loop van beken, een kinderboerderij met levend erfgoed van bedreigde rassen en een zeventiende-eeuwse werkplaats voor timmerlieden, smeden, leidekkers, steenhouwers, beeld- en ornamentsnijders, schilders, koperslagers en meubelmakers. Het principe

Maquette van slot en hoeve in het projectbureau.

leermeester-gezel wordt waar maar mogelijk toegepast. Daartoe zullen gepensioneerde of oudere werkloze vakmannen worden ingezet. Zij leiden er hun opvolgers, waaraan in Nederland nog een groot gebrek is, in de praktijk op.

‘En vergeet de vrijwilligers niet. Dan moet je ook denken aan kassamedewerkers, mensen met groene vingers, diervverzorgers en mannen en vrouwen voor het onderhoud. Op de Bataviawerf hebben rond de duizend jongeren een bijdrage geleverd en ik kan je verzekeren dat hen dat veel voldoening heeft geschonken. Mooi toch, als een metselaar over vijftig jaar tegen zijn kleinkind kan zeggen: “Kijk, die stenen heeft opa gemetseld.” Nogmaals, het maatschappelijk draagvlak kan niet breed genoeg zijn. Dat zie ik ook als de belangrijkste uitdaging. Iedereen mag met ons meedoen.’
Er is al een brug geslagen naar buurtverenigingen, de vis- en volkstuinclub, agrarische bedrijven in de buurt, scouting, de heem-

kundevereniging en de plaatselijke archeologische werkgroep. Bovendien wordt de in Amersfoort gevestigde non-profitorganisatie BOEi, gespecialiseerd in behoud en herstel van industrieel erfgoed, medeoprichter van de stichting.

Op het Landgoed Slot Schaesberg wordt, zoals Klein het uitdrukt, de klok zichtbaar teruggezet naar 1650. Dolgelukkig is hij met uitstekend fotomateriaal van kasteel en hoeve (permanent te zien in het infocentrum) waaruit hij talloze bouwkundige details kan halen. Een maquette toont als een blik in de toekomst het hele complex. ‘Ook uit cultuurhistorisch oogpunt is dit een belangwekkend project. Deze waterburcht was een van de weinige uit de periode van de Maaslandse Renaissance.’
‘Wij gaan niet lukraak aan de slag’, benadrukt Aryan Klein. ‘Alles wordt eerst onderzocht. Hoe maakten ze vroeger mortel? Hoe bakten ze de stenen? De kennis en kunde die wij opdoen, worden met anderen gedeeld,

er zal zeker over worden gepubliceerd. Het levert lesmateriaal op elk niveau op. Ik weet zeker dat kinderen hier straks graag rondlopen en zich voor iets interesseren, welk onderdeel dat ook is. Juist door de diversiteit is het voor verschillende groepen toegankelijk en interessant, er zit voor iedereen wel wat tussen. En het kasteel zelf zal ook een boeiend verhaal vertellen. Het heeft alle ontwikkelingen in de turbulente Limburgse geschiedenis aan zich voorbij zien trekken.’
Aryan Klein verliest het grotere verband niet uit het oog. Zo wordt voorspeld dat het tekort aan geschoolde ambachtslieden de komende jaren oploopt naar een kwart miljoen. ‘Er is een grote groep van jongeren die op school dreigen af te haken omdat het doeners zijn. Voor hen is een oud ambacht uitermate geschikt en met al die nog te restaureren en onderhouden monumenten zou er in de toekomst volop werk kunnen zijn. Bij ons opgeleid worden en daarna bij een gespecialiseerd bouwbedrijf aan de slag, dat zou fantastisch zijn. Daar zou de overheid in moeten investeren. Je behoudt ons cultureel erfgoed en het scheidt werkgelegenheid.’ •

‘Hier worden de vaklieden van de toekomst opgeleid’

tekst Robin Bruinsma
foto's Bas Quaadvlieg

IJSLAND: VERKIEZINGSNEDERLAAG ONDANKS SOCIALE WEG UIT DE CRISIS

‘KIEZEN TUSSEN HET NOODZAKELIJKE DOEN EN POPULAIR ZIJN’

Hoewel ze voor een klein economisch wonder hebben gezorgd, hebben de linkse regeringspartijen in IJsland flink verloren bij de verkiezingen van eind april. Steingrímur Sigfusson, scheidend minister van Financiën: ‘Wij hebben verantwoordelijk beleid en een verantwoordelijke campagne gevoerd.’

HET WAS EEN OMMEKEER IN 2009. IJsland, het land waar de crisis keihard toesloeg, koos na jarenlang neoliberal beleid een links parlement en daarmee een linkse regering. De IJslanders hadden met grote demonstraties de rechtse regering naar huis gestuurd, die zij verantwoordelijk hielden voor de enorme financiële crisis. SP-zusterpartij de Links-Groene Beweging kwam in de regering en toenmalig partijleider Steingrímur werd minister van Financiën. Hij koos sociale oplossingen voor de crisis (zie Tribune oktober 2011).

› **De internationale commentaren zijn buitengewoon lovend over de manier waarop de linkse regering IJsland uit de extreme crisis heeft getrokken. Waar ben je zelf het meest trots op?**

‘Ik denk dat onze grootste successen op economisch en sociaal vlak liggen. We hebben het begrotingstekort van 10 tot 14 procent in 2008-2009 teruggebracht naar 0 tot 1 procent dit jaar. We hebben de economische groei hersteld naar 2 tot 2,5 procent, al drie jaar achter elkaar nu. We hebben de werkloosheid teruggebracht van rond de 9 procent naar minder dan 5 procent; de inflatie van 18 naar 4 procent. IJsland is hersteld van de crisis.’

› **En op sociaal vlak?**

‘Dat staat er niet los van. We hebben dit economisch herstel weten te bewerkstelligen zonder IJslands verzorgingsstaat af te breken. We ontwierpen onze maatregelen met het doel om lage inkomens te beschermen en de verzorgingsstaat te ondersteunen. Dat

deden we bijvoorbeeld door de belastingen op de hoogste inkomens te verhogen en allerlei soorten uitkeringen niet mee te nemen in bezuinigingen. Dat is volgens mij wat je sowieso moet doen als je sociaal en rechtvaardig beleid wilt voeren; maar het blijkt dat het ook economisch effectief is.’

› **In Europa en in Nederland zijn bezuinigingen aan de orde van de dag. Als er één land is dat geen ruimte had voor stimulering van de economie, dan was het IJsland wel. Hoe deden jullie dat?**

‘Ik heb als minister van Financiën al snel vastgesteld, en de rest van de regering met mij, dat de enorme problemen van IJsland, onder andere de enorme overheidstekorten, alleen maar opgelost konden worden door twee dingen tegelijk te doen. Dus: de inkomsten verhogen door de belastingen te verhogen én de uitgaven verminderen. We noemden het de gemixte aanpak. De mix zat rond de 50 procent inkomstenverhoging en 50 procent uitgaven verminderen. We hadden geen geld voor dure stimuleringspakketten. Daarom kozen we voor heel gerichte maatregelen om innovatie en ontwikkeling te activeren. En, heel belangrijk, we keken ook naar de steun aan huishoudens met lage

Foto: dincabehrmancmms.com

Reykjavik, 2009, duizenden betogers schreeuwen om het vertrek van de neo-liberale regering. Vier jaar later krijgen dezelfde partijen toch weer een ka

inkomens; niet alleen als sociale maatregel, maar juist ook als een manier om de economie te stimuleren.'

› **De Links-Groene Beweging zat in de regering met de sociaal-democraten. Is dat bevallen?**

'Het was al met al een succesvolle en vruchtbare samenwerking. Op sociale thema's en op het gebied van het milieu liggen onze partijen niet ver uit elkaar. Omdat onze partij de ministerspost op Financiën had, konden we veel invloed uitoefenen op de belasting en op het economisch beleid. De samenwerking tussen onze partijen werd versterkt door de goede relatie tussen onze partijleiders, oftewel tussen mijzelf en de

minister-president, Jóhanna Sigurðardóttir. Wat ook hielp was dat de beide partijen op gelijkwaardige voet stonden. We hadden beide evenveel ministers. Het verschil in stemmen was ook niet zo heel groot: wij hadden 22 procent van de stemmen en de sociaal-democraten 29 procent. En daarbovenop waren beide partijen zich zeer bewust van de historische taak waar we voor stonden. Namelijk IJsland uit de crisis redden én de regeringsperiode met succes volmaken, als IJslands eerste puur linkse regering.'

› **Volgens sommige analisten is het verlies aan stemmen deel te verklaren omdat de regering een pro-Europese koers voer. Ben je het daarmee eens?**

'We hebben als regering stappen gezet om toetreding tot de Europese Unie mogelijk te maken. Binnen onze partij was dat wel een lastig besluit, maar ik denk niet dat het een belangrijke rol heeft gespeeld in de verkiezingen. De Links-Groene Beweging is tegen lidmaatschap van de EU en dat is niet veranderd. Tegelijkertijd vinden we dat het besluit op goede gronden genomen moet worden. Het is een hele grote kwestie voor IJsland en daarom hebben wij gezegd: zo'n grote vraag kan alleen door de mensen zelf worden beantwoord. Daarom zijn we akkoord gegaan met het starten van de onderhandelingen. Maar wel met de bedoeling om het resultaat van die onderhandelingen aan de IJslanders voor te leggen in een nationaal referendum.'

'We hebben dit economisch herstel weten te bewerkstelligen zonder IJslands verzorgingsstaat af te breken'

ns.

› Hoe verklaar jij de verkiezingsuitslag?

‘We zijn de verkiezingen ingegaan met de boodschap ‘verantwoordelijkheid, zowel sociaal als economisch’. We profileerden onszelf als de partij van duurzame ontwikkeling en het milieu. Wij vroegen aan de kiezer: laat ons de huidige koers voortzetten. Dat deden ze niet. We verloren veel stemmen: van 22 procent in 2009 naar 11 procent nu. Dan moet je wel bedenken dat we net twee grote overwinningen op rij hadden gehad. In 2007 stegen we van 9 naar 14 procent en in 2009 dus van 14 naar 22 procent. Historisch gezien is die 11 procent dus helemaal niet slecht; we zitten nu met 7 van de 63 zetels in het parlement. De analyse is dat we de afgelopen jaren moeilijke beslissingen moesten nemen om IJsland uit de crisis te halen. En hoewel we ons uiterste best hebben gedaan om de maatschappij hier zo soepel mogelijk doorheen te laten komen, was het toch niet gemakkelijk voor de gewone IJslander. En dan staat tegenover onze boodschap van verantwoordelijkheid een hele serie aan onverantwoordelijke verkiezingsbeloftes van

de oppositiepartijen. Zij beloofden iedereen vermindering van schulden, belastingverlagingen, en nog meer. Je zou kunnen zeggen dat we de strijd voor een belangrijk deel hebben verloren doordat we ons tijdens de campagne zeer verantwoordelijk hebben opgesteld.’

› Kun je wel verkiezingen winnen als je zulke grote problemen moet oplossen?

‘Dat is de grote vraag. Een belangrijke vraag. Ik heb daarover een stuk geschreven in de Financial Times. Daarin roep ik de vraag op of je als politicus in deze tijd de kiezer nog wel tevreden kunt stellen. Men is zo gewend aan de voorspoed die werd veroorzaakt door een op bubbels gebaseerde economie, dat mensen te gemakkelijk vergeten dat het neoliberale beleid, dat tot die bubbels leidde, dus ook tot de crisis leidde. Er is weinig begrip voor het feit dat economische groei duurzaam moet zijn, wil je niet van crisis naar crisis gaan. Dat plaveit de weg voor opportunistische beloften van partijen dat iedereen er beter van wordt als ze maar kiezen op basis van kortetermijnwensen. Dit maakt het onmogelijk voor democratieën om langetermijnbeleid te voeren. Niet alleen politici, maar ook stemmers zouden hierover na moeten denken. En dan zie je dat het je als linkse regering niet lukt om op te boksen tegen onverantwoordelijke oppositiepartijen, geholpen door de rechts georiënteerde media. Maar ook wijzelf hebben het laten liggen. Wij waren zo overbelast met werk, dat we te weinig tijd namen om de noodzakelijke sociale dialoog te voeren.’

› Welke les hebben jullie geleerd de afgelopen paar jaar?

‘De grote les is dat je soms moet kiezen tussen het noodzakelijke doen voor je land en populair zijn. Of, om het anders te zeggen: een minister van Financiën van een land op de rand van faillissement die constant denkt aan zijn populariteit is niet de juiste persoon voor die baan. Wij, de Links-Groenen, zijn trots op wat wij voor IJsland hebben betekend en zijn ervan overtuigd dat het goed was voor de gewone IJslander dat een sociaal denkende regering het land uit de crisis heeft geleid. En dan vooral voor de IJslanders in de lage inkomensgroepen. We hebben dus helemaal geen spijt over de beslissing om in de regering te gaan. We zijn ervan overtuigd dat men in de toekomst hierop terug zal kijken en zal zeggen dat we het goed gedaan hebben in moeilijke, unieke omstandigheden.’

› En wat heeft het voor jullie partij betekend?

foto Magnus Fröderberg/norden.org

- Steingrímur was in 1999 een van de oprichters van de Links-Groene Beweging, uit onvrede over de fusie van zijn toenmalige partij, de Volksalliantie, met de sociaal-democraten. Tot begin dit jaar was hij voorzitter van de partij. Hij is opgevolgd door Katrín Jakobsdóttir, voormalig minister van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur.
- De Links-Groene Beweging heeft ongeveer 3.000 leden.
- Het IJslandse parlement heet ‘Alþingi’, waarbij de ‘þ’ vergelijkbaar is met de Engelse ‘th’.
- Het IJslandse systeem van naamgeving is anders dan het onze. Steingrímur heeft geen achternaam, zoals veel mensen in IJsland. Eventueel kan de naam van de vader toegevoegd worden, in zijn geval Sigfusson.
- Steingrímur is geoloog en was van 1988 tot 1991 minister van Landbouw en Communicatie voor de Volksalliantie.

‘Ik kan wel zeggen dat deze periode heel zwaar was, het heeft veel energie gekost. En tot op zekere hoogte heeft onze partij eronder geleden; de leiding van de partij had het immers erg druk met minister zijn. Maar toch: we hebben nu veel meer ervaring, zijn harder geworden, en wijzer. En het staat nu voor eens en voor altijd vast dat onze partij kan regeren. We zijn een verantwoordelijke partij, die niet wegloupt als de plicht roept.’ ●

tekst Diederik Olders

Bekijk het Tribune-interview met Steingrímur uit 2011 op sp.nl/9z96t2

LINKSVOOR **FRANK EN VRIJ**

Frank van den Heuvel (50) uit Nieuwegein is ingenieur en vader van drie kinderen. Hij treedt graag buiten de gebaande paden. Zo heeft hij de halve wereld afgereisd op de motor en per ligfiets. Tegenwoordig kampeert hij in een zelfgebouwde, 5 meter hoge circustent, die ook meegaat op 'folkcamp' met muziek en dans die hij zelf organiseert. 'Ik voel me frank en vrij.'

tekst Daniël de Jongh
foto Karen Veldkamp

› **Wanneer werd je lid van de SP?**
'In 2005, maar ik was het al jaren van plan.'

› **Wat is jouw SP-moment?**
'Wat het meeste indruk op me heeft gemaakt, is het aftreden van Agnes Kant. Dat vond ik dramatisch. Ik vond en vind haar een inspirerende en hartstochtelijke politica.'

› **Ben je zelf ook politiek actief?**
'Ik voer wel graag actie met de afdeling, maar ik sta niet altijd vooraan. Ik heb een eigen ict-bedrijf, dat is flink aanpakken. Maar veel van wat ik daarbuiten doe heeft een politieke lading, zoals een boekje dat ik pas heb geschreven over afvallen.'

› **Vertel.**
'Ik heb jarenlang geworsteld met overgewicht. Zwaarlijvigheid zit in mijn familie. Het werd me steeds duidelijker hoe nauw verweven voedingsleer en politiek zijn: het

kapitalistisch systeem maakt ons dik. Door lobby en reclame wordt ons bijvoorbeeld het rad voor ogen gedraaid dat we kunnen eten wat we willen als we maar voldoende bewegen. Maar tegen alle toegevoegde suikers valt niet op te bewegen. Over zulke zaken en over gezond eten gaat mijn boek. Het heet *Dieet je rijk* en is te vinden op internet.'

› **Wat is je favoriete plek op de wereld?**
'Java, een prachtig eiland met geweldige mensen. Extra bijzonder voor mijn vrouw en mij: haar moeder is er geboren en mijn vader is er als soldaat geweest.' •

‘DE WEG TERUG LEEK AFGESLOTEN’

PAUL KIJKT

WIE Paul Ulenbelt (1952), SP-Tweede Kamerlid, woordvoerder Sociale Zekerheid

KIJKT *Veerboot naar Holland* (2011), een vijfdelige documentaireserie van regisseur Fidan Ekiz

› Wat heb je gezien?

‘Een indrukwekkende documentaire over het persoonlijke verhaal achter arbeidsmigratie, die onlangs is uitgezonden op tv. In de jaren zeventig zijn veel mannen naar Nederland gehaald om hier te werken. ‘Veerboot naar Holland’ is een vijfdelig portret van een aantal bevriende Turkse vrouwen die hun man achterna gereisd zijn, gemaakt door een van hun dochters.’

› Wat is je het meeste bijgebleven?

‘Dat een van de vrouwen vertelt dat haar moeder na haar vertrek van verdriet is overleden, en dat ze het gevoel had dat de weg terug afgesloten was. Arbeidsmigratie verscheurt echt families. Ik weet dat ze in Polen al het woord “eurowezen” hebben bedacht voor al die kinderen die worden opgevoed door hun familie omdat de ouders elders in Europa werken. Mensen die overwegen te migreren voor hun werk zouden heel goed voorgelicht moeten worden over het effect ervan voor je persoonlijk leven. Want het verhaal uit *Veerboot naar Holland* zie je terug bij vrijwel alle arbeidsmigranten over de hele wereld. Neoliberalen zeggen dat arbeidsmigratie goed is voor de economie, voor de mensen zelf en voor het land waar ze vandaan komen, omdat ze geld terugsturen. Deze documentaire laat op een ontzettend mooie en integere manier de schaduwkant van arbeidsmigratie zien.’

› Arbeidsmigratie is volgens jou niet aan te raden?

‘Het is niet alleen kommer en kwel, je ziet ook hoe deze mensen door hun optimisme en vriendschap weten te overleven. Het is ook een heel vrolijk verhaal, ze hebben feesten en plezier. Alleen blijft de ondertoon tragisch. Ze gingen vol optimisme op pad, met het idee veel geld te verdienen om een bestaan in Turkije op te kunnen bouwen. Alleen wisten ze niet hoe duur het leven in Nederland is. Langzamerhand werden ze Nederland ingezogen, zonder te weten hoe ze daarmee om moesten gaan.’

› Heeft de documentaire tot nieuwe inzichten geleid?

‘Ja, als politiek moeten we bij het beoordelen van arbeidsmigratie niet alleen kijken hoe goed of slecht het voor de werkgelegenheid en de economie is. We moeten deze mensen ook heel goed voorlichten, want het heeft een enorme impact op je persoonlijk leven en daarmee op de maatschappij. Omdat de Turkse families het idee hadden terug te gaan, hebben ze zich niet ingespannen om bij Nederland te gaan horen. Maar langzaam maar zeker, of ze dat nou wilden of niet, werd de band met het vaderland steeds losser en losser. Alleen wordt die

band nooit verbroken en de heimwee blijft. Het thuisland hebben ze nooit goed leren kennen omdat ze er bijna nooit zijn. En hier in Nederland hebben ze de boot vaak ook gemist, omdat taal een belangrijk struikelblok is. Het is echt ontroerend om te zien dat een vrouw die al sinds 1966 hier woont nu Nederlands leert, waardoor er een wereld voor haar opengaat.’

› Aan wie zou je deze documentaire aan willen raden?

‘Iedereen die denkt dat werken in een ander land altijd een vrije keuze is. Arbeidsmigratie kan werken, als je er vooraf van a tot z in verdiept en er vanaf het begin af aan volledig voor kiest om je leven elders op te bouwen. Alleen heel veel mensen hebben die luxe niet door armoede. Maar ook als je niet van plan bent om te emigreren is dit een heel mooie documentaire als je in mensen geïnteresseerd bent. Als je de eerste aflevering ziet, wordt je meegezogen en wil je de rest ook zien.’ •

tekst Jola van Dijk

foto VARA

Eind juni 2013, politietroepen omsingelen het Taksimplein, de plek van de omstreden bouwplannen.

TURKIJE

‘ZONDER BURGERRECHTEN ZAL DE ONRUST STEEDS OPNIEUW TERUGKEREN’

De onrust in Turkije lijkt een diepe tweespalt in de Turkse samenleving bloot te leggen. Hoe moet het verder? Harry van Bommel laat er zijn licht over schijnen.

› **Het is nu al wekenlang onrustig in Turkije. Waar komt die onrust vandaan?** ‘Aanleiding voor de massale protesten was een bouwplan voor een park in Istanbul. Maar dat mondde al snel uit in protesten in zo’n tachtig steden tegen het autoritaire bewind van premier Erdogan. Ik noem de inperking van de vrijheid van meningsuiting en de persvrijheid, het toenemende alcoholverbod. Hij liet de politie met excessief geweld terugslaan, met als trieste balans vier doden, meer dan vijfduizend gewonden en drieduizend aanhoudingen. Dat excessieve geweld is internationaal veroordeeld en ook de Nederlandse regering heeft een onderzoek geëist. Ik heb minister Timmermans van Buitenlandse Zaken gevraagd vooral te benadrukken dat dit een onafhankelijk onderzoek moet zijn. Er wordt nu gekeken of de Raad van Europa of de OVSE (Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa –red.) dat onderzoek kan doen.’

› **Waar zou dat onderzoek zich op moeten richten?** ‘Primair op het excessieve politiegeweld, het gebruik van traangas, zelfs in afgesloten ruimten. Ook de massale aanhoudingen zonder informatie aan familie van arrestanten moet tegen het licht worden gehouden. Verder heb ik de minister gevraagd of het klopt dat artsen die gewonden wilden helpen zijn gehinderd in hun werk. Ook dat moet worden onderzocht. Tegen machtsmisbruik van politie en justitie moet daarna effectief worden opgetreden.’

› **Maar waarom bemoeit het buitenland zich hiermee? Is het niet een interne Turkse kwestie?** ‘Strikt genomen wel, maar dat is maar het halve antwoord. Turkije is ook lid van de Raad van Europa en moet dus de vrijheid van vereniging en het recht om te demonstreren garanderen. Daarnaast wil Turkije bij de Europese Unie komen en die stelt eisen aan de rechtsstaat en democratie. Op dat vlak zijn er grote tekortkomingen in Turkije. Er zitten gekozen volksvertegenwoordigers in de gevangenis en Turkije is koploper wat betreft het aantal journalisten dat vastzit. Het land heeft anti-terroriswetgeving die wordt misbruikt om politieke tegenstanders op te sluiten. Dat deugt niet.’

› **Maar juist nu gaat de EU wel weer praten over toetreding. Hoe kan dat dan?** ‘Ja, dat vind ik ook bizar. De onderhandelingen met Turkije liggen al enkele jaren stil, omdat Turkije weigert het Ankara-protocol uit te voeren. Dat protocol schrijft voor dat schepen en vliegtuigen uit Cyprus toegang moeten krijgen tot Turkije. Sinds 2006 zijn daarom acht onderhandelingshoofdstukken bevroren. De EU wil nu hoofdstuk 22, over regionaal beleid, openen. Ik zie daar geen enkele aanleiding toe, integendeel. Slecht gedrag wordt zo beloofd.’

Toch lijkt er ook vooruitgang te zijn in Turkije, bijvoorbeeld in het conflict met de Koerden. Heeft dat vredesproces een kans van slagen? ‘Kortgeleden ontving ik de Turks-Koer-

dische politicus Nazmi Gür van de BDP in de Tweede Kamer. We spraken uitgebreid over het vredesproces dat in gang is gezet. De eerste fase, een einde aan de gewapende strijd, verloopt succesvol. Al zes maanden is er een staakt-het-vuren en trekken troepen zich terug. De tweede fase, het instellen van een waarheidscommissie en een commissie van wijzen die naar de Grondwet kijkt, kan nu beginnen. Daarna zal er een derde fase moeten komen met normalisering en amnestie voor politieke gevangenen. Hij vroeg me er bij de regering op aan te dringen het vredesproces in Turkije te steunen en vanzelfsprekend heb ik hem dat toegezegd.’

› **Wanneer zal de rust wederkeren in Turkije?**

‘Veel hangt af van de houding van premier Erdogan en het optreden van de politie. Na de confrontatie met de politie kwam er een stil protest, aangevoerd door de ‘staande man’: Erdem Gündüz. Hij oogstte terecht veel lof en navolging voor zijn dappere, eenvoudige en eenzame protest. Al snel stonden verschillende Turkse pleinen vol met om aandacht schreeuwende, zwiigende mannen en vrouwen. Daarna werd opnieuw een demonstratie in Istanbul met harde hand beëindigd. Als burgers in Turkije niet de rechten krijgen die hen volgens het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens toekomen dan zal de onrust terugkeren, steeds opnieuw.’

tekst Rob Janssen
foto EVREN KALINBACAK / Demotix

PRIKBORD@SP.NL

KROONENBERG

Tot mijn verbazing werd een deel van de laatste Tribune gevuld – misschien is 'ontsierd' beter – door een interview van Jan Marijnissen met Salomon Kroonenberg. De wijsheid van deze Salomon gaat niet verder dan te constateren dat de mens slechts een schilfertje verf is op de top van de Eiffeltoren; maar die constatering maakt ook duidelijk hoe hij tegenover het lot van de mensheid staat – tamelijk onverschillig, lijkt het. Kroonenberg is een fantast. Hij is de mening toegedaan dat (o.a.) zonnevlekken de huidige verandering van het klimaat veroorzaken, en hij meent ook dat de laatste 17 jaar de temperatuur van de atmosfeer niet is toegenomen – voorbijgaand aan het feit dat overal de gevolgen van de hogere temperatuur zichtbaar zijn. Verder wijst hij op allerlei controverses

tussen de klimaatwetenschappers. Die zijn er wel, maar dan met name in de periferie, daar waar Kroonenberg zich bevindt. Kroonenberg meet zich een vaderlijke houding aan om rustig te kunnen schelden op (meest) integere wetenschappers die onderzoek doen naar de gevolgen van de stijging van het CO₂-gehalte op aarde. Dat deze wetenschappers, gezien de complexiteit van de klimaatsystemen op aarde, geen precieze voorspellingen kunnen doen over wat ons precies te wachten staat, lijkt koren op de molen van Kroonenbergs opgeklopte verontwaardiging, maar daarover zijn deze wetenschappers gewoon eerlijk. Eerder dit jaar zagen twee belangrijke rapporten (een voor de Wereldbank en een voor de Amerikaanse overheid) het licht die dit onderwerp behandelen. Daaruit wordt eens te meer duidelijk dat we ons ernstige zorgen over de klimaatcrisis moeten maken; in deze

rapporten wordt de klimaatverandering door menselijk toedoen gezien als het grootste probleem waar de mensheid de komende decennia mee te maken zal krijgen. De recente zware stormen en ernstige periodes van droogte in de VS en elders worden door de meeste deskundigen gezien als gevolgen van de temperatuurstijging. Kroonenberg zal in deze conclusies en waarnemingen wellicht verdere aanwijzingen zien voor een complot, maar daarin geloof ik niet; het neoliberale politieke klimaat van de laatste 30 jaar gaat ons meer ellende brengen dan dat van een verstoorde financiële omgeving – veel grote ondernemers en hun politieke trawanten hebben lak aan de mensheid zolang zij zich zelf maar veilig voelen. Het lijkt niet dat Kroonenberg zich ervan bewust is dat hij zich voor hun karretje laat spannen.

Hans van den Berg, bioloog, Vleuten

DOORLOPENDE MACHTINGING BON OM LID TE WORDEN

naam : Socialistische Partij (SP)
 adres : Snouckestraat 70
 postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort
 land : Nederland incassant ID: NL86ZZ403462460000
 kenmerk machtiging (in te vullen door SP):
 reden betaling : betaling contributie

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomsgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

€ 5,00 (minimum) € 7,50 € 10,00 € 12,50 € 15,00 anders: € _____

naam : _____
 roepnaam : _____ voorletters: _____ m/v
 adres + huisnr : _____
 postcode : _____ woonplaats: _____
 land : _____ geboortedatum: _____
 email : _____
 telefoon : _____ mobiel: _____
 IBAN (rekeningnr.) : _____ bank identificatie (BIC)*: _____
 plaats en datum : _____ *geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr)
 handtekening : _____

Tribune juli/augustus 2013

Ik wil ook graag lid worden van ROOD (jong in de SP, tot 28 jaar) en sta één van mijn kwartaalbijdragen af aan ROOD.

TRIBUNE juli-augustus 2013

Stuur deze bon in een enveloppe zonder postzegel naar: SP - Ledenadministratie, Antwoordnummer 407, 3800 VB Amersfoort. U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (088) 243 55 40, administratie@sp.nl

DE SP-ZOMERPUIZEL

De zomerpuzzel van de Tribune is verdeeld in 12 categorieën, elk bestaande uit 2 vragen. De beide vragen binnen elke categorie geven eenzelfde letter als oplossing. De eerste vraag is meestal iets moeilijker, de tweede wat makkelijker. Van iedere categorie dient u deze letter over te brengen naar het gelijkgenummerde hokje in de tabel genaamd 'Oplossing'. Uit het thema 'Spelen met Taal' van dit jaar wordt dus een woord van 12 letters gevormd. Bij iedere vraag staat verder tussen vierkante [ ] haken aangegeven op welke plaats in het woord de letter voorkomt. Eventuele leestekens tellen mee als afzonderlijke letter; spaties niet. Een 'ij' wordt beschouwd als één letter, en bij achternamen worden eventuele tussenvoegsels niet meegerekend. Voorbeeld: het antwoord op de vraag 'Welke Nederlandse cabaretiër zong in 1932 bij de Keep Smiling Singers [2, achternaam]' zou zijn de letter 'O' van (Wim) Sonneveld.

U kunt uw oplossing (alleen het woord uit het schema) opsturen naar de redactie van de Tribune. Veel plezier!

Categorie 1: Wat zijn woorden waard?

Ze presenterden woordspelletjes op televisie. Wie?

- Puntenspel tussen Nederlanders onderling. Later tussen Belgen en Nederlanders. Daarna weer alleen Nederlanders. Er zijn ook puzzelboekjes met dezelfde titel. [2 van 6, voornaam allereerste presentator]
- Met het geld dat televisiemaker Harry de Winter verdiende aan dit spel is hij een eigen televisiebedrijf begonnen. [2 van 6, voornaam allereerste presentator]

Categorie 5: Gerechten van streek.

Welke culinaire hoogstandjes?

- 'Overijsselse wafeltjes', zo genoemd omdat het deegballetje in het wafelijzer stevig aangedrukt moet worden [5 van 11].
- Oerhollands recept dat de Fransen natuurlijk eerder kenden (hoche-pot, oftewel 'het bijeenvoegen van goederen voor een evenredige verdeling'). En de Engelsen nog ver daarvoor (14e eeuw). [5 van 7]

Categorie 2: Belazeren?

Ook politici doen aan taalverruwing. Welke term?

- Oud-politicus Ruud Lubbers wilde (2006) het Nederlandse vluchtelingenbeleid ... [5, werkwoord 12 letters]
- Marcel van Dam zei, in 1983, tegen de toenmalige premier dat mensen zich hadden laten ... n.a.v. een kwestie over het minimuminkomen. [2, werkwoord 10 letters]

Categorie 3: Rondschrijven.

Zet het op papier. Welk papier?

- Biljet werd vroeger door de overheid aan huizen geplakt als waarschuwing tegen een besmettelijke ziekte. [2 van 8]
- Strooibiljet dat vooral actuele zaken behandelt. [2 van 11]

Categorie 4: Een tien voor taal.

Welke taalkunstenaresen?

- Nederlandse, zeventiende-eeuwse dichteres en vertaalster werkte in het Huis onder het zeil op de Amsterdamse Middeldam. [6 van 9, achternaam]
- Pools dichteres: 'Niets gebeurt tweemaal en niets / zal tweemaal gebeuren. Geboren / zonder kundigheden, sterven we / dus als onervaren senioren.' [2 van 7, voornaam]

Categorie 6: Kende uwe dese noch?

Het begin van welk (middeleeuws) epos?

- Daer sal menech toe sien, / Daer dese wijch sal gheschien. / Ende wi hebbent alsoe verstaen, / Dat wise alle selen verlaen. [12 van 12]
- Willem, die Madoc maecte, / Daer hi dicken omme waecte, / Hem vernoyde so haerde / Dat die avonture van ... [8 van 9, ook vierde woord van titel]

Categorie 7: Barbarenpraat.

Overgenomen van een vreemde taal, en als strijdig met de eigen taal gezien. Welk specifieke barbarisme?

- 'Begeestering', 'Techniker', 'Hij leve hoog!'. [1 van 10]
- Mix van Engels en Frans zoals: 'Je suis tired'. [5 van 9]

Categorie 8: Dat is, zeg maar, echt hun ding.

Vrouwen en taal. Wie?

- Schreef een bestseller met observaties over het dagelijks taalgebruik. [4 van 10, achternaam]
- SOP; ZIN; STUK; VIJF. [3 van 5, voornaam]

Categorie 9: Dichtsels en verdichtsels.

De fantasie gaat op de loop in bekende poëzie.

ZZEL 2013

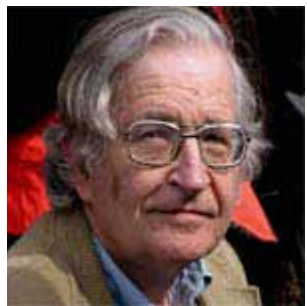
- a. “/ The jaws that bite, the claws that catch!”
Voor welk mythisch dier moet de zoon oppassen, in het beroemde gedicht van Lewis Carroll? [8 van 10, 2de woord]
- b. In welk gedicht van Huizinga draaft ‘een oude Urinoceros’ / ‘angstig snuivend door het bos’? De ... [5 van 11].

Categorie 10: Meer taal is minder.

Steeds meer, of steeds minder woorden. Wie en wat?

- a. Zijn theorie over grammatica gaf een verklaring voor het genereren van oneindig veel mogelijke zinnen op grond van een beperkte hoeveelheid informatie. [5 van 7, achternaam]
- b. Fictieve taal in boek van George Orwell. [4 van 8, Engels]

Categorie 11: Kleding van Vroegâh (en Nu).

Voor de veiligheid en voor de sier: welk kledingstuk?

- a. Als vroege variant van het kogelwerend vest beschermde dit gelaagde kledingstuk ridders tegen slagen van wapens. De rijken onder hen droegen er nog een maliënkolder over. [1 van 7]
- b. Kledingdeel dat genoemd is naar ‘iets bols’ of ‘bolstaande plooi’. [7 van 7]

Categorie 12: Anagrammatica.

Welke woordpuzzels zijn verborgen in de volgende anagrammen?

- a. Doe Zero Work. [4 van 11]
- b. Carport Gym. [2 van 10]

OPLOSSING											
11	9	1	12	6	10	5	2	3	4	8	7

OPLOSSINGEN JUNI

CRYPTOGRAM

Horizontaal

- 1) Gist 6) Engelenhaar 8) Trekpaard 9) Vrijgevochten 13) Winstwaarschuwing 15) Gebaar

Verticaal

- 1) Gene 2) Speurneus 3) Schaamhaar 4) Kelk 5) Waarzegster 7) Perswagen 10) Onwijs 11) Nuchter 12) Bikini 14) Nazaten 16) Rek 17) Amen 18) Laden.

NUMMERPLAATJE

OPLOSSING: SIGMA

7 De ... Provinciën	1940-1945
5 Permanente leden VN veiligheidsraad	3%
MI5 Safe from within	701F
MI6 Safe from without	0808
65+ Nu nog AOW	1 Air Force ...
12.5 Hoeveel rondjes voor de dames & heren op de 5km?	-1
50	Q3
75 Zitjes in de Eerste K34x4	1-3-5-7
1100	99%
13	27 Aantal kisten zilver aan boord van de ‘Amsterdam’
-32	16P
150	111
1-2-3 Dat gaat niet zo ...	6-
5'en & 6'en	-6
2.0	11-11 Gekkengetallen op vergadering
552	15 Coupletten in het Wilhelmus
90ste	A-380 Bus in de lucht
0.00AK47	10 Downing Street ...
11 ...-stedentocht	3 Leden van de BeNeLux
	32km Afsluitdijk

7	5	MI5	MI6	65+	12.5
50	75	K3	4x4	1100	13
-32	150	1-2-3	5'en & 6'en	2.0	55 ²
90 ^{ste}	0.00	AK47	11	1940-1945	3%
701 _F	0808	1	-1	Q3	1-3-5-7
99%	27	16P	111	6-	-6
11-11	15	A-380	10	3	32km

De winnaar van juni is A.G.L. Elout uit Rotstergaard. Stuur uw oplossing van de zomerpuzzel vóór 3 september naar de puzzelredactie van de Tribune, Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

THEO DE BUURTCONCIERGE

